

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Кіровоградської міської ради
від 27 січня 2011 року
№ 96

ПРОГРАМА

розвитку освіти міста Кіровограда на 2011-2015 роки

Кіровоград - 2011

**Паспорт
Програми розвитку освіти м.Кіровограда на 2011-2015 роки**

1.	Повна назва програми	Програма розвитку освіти м.Кіровограда на 2011-2015 рр.
2.	Мета програми	Розвиток системи дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти м.Кіровограда відповідно до потреб та запитів громади щодо доступної якісної освіти, яка забезпечує повноцінний розвиток кожної дитини і її успішну інтеграцію в українське суспільство та європейську спільноту
3.	Структура програми	<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні положення 2. Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована Програма 3. Мета та основні завдання Програми 4. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблем, обсяги та джерела фінансування, строки та етапи виконання 5. Очікувані результати 6. Координація та контроль за ходом виконання Програми
4.	Перелік напрямів та підпрограм (проектів), які буде реалізовано в межах цієї програми	<ol style="list-style-type: none"> 1. Фізичне здоро'в'я дитини – здоров'я нації <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Забезпечення умов збереження та зміцнення здоров'я дітей 1.2. Зміцнення фізкультурно-оздоровчої та спортивної бази 1.3. Формування здорового способу життя школярів 1.4. Організація якісного харчування

		<p>3. Розвиток дошкільної освіти міста</p> <p>3.1. Оптимізація мережі дошкільних навчальних закладів</p> <p>3.2. Охоплення дітей дошкільною освітою</p> <p>3.3. Навчально-виховні програми ДНЗ, науково-методичне забезпечення</p> <p>3.4. Кадрове забезпечення</p> <p>3.5. Розвиток та вдосконалення матеріально-технічної бази</p> <p>4. Загальна середня освіта</p> <p>4.1. Забезпечення рівного доступу дітей та молоді до якісної освіти</p> <p>4.2. Шестирічна дитина в школі</p> <p>4.3. Профільне навчання</p> <p>4.4. Шкільна бібліотека</p> <p>4.5. Матеріально-технічне забезпечення</p> <p>5. Позашкільна освіта</p> <p>5.1. Мережа позашкільних закладів міста</p> <p>5.2. Навчальні програми</p> <p>5.3. Науково-методичне забезпечення</p> <p>5.4. Матеріально-технічна база</p> <p>6. Освіта осіб з особливими потребами</p> <p>6.1. Рання корекція</p> <p>6.2. Медико-психолого-педагогічна допомога в навчальних закладах</p> <p>6.3. Спецшколи, інтернати</p> <p>6.4. Спеціальні програми реабілітації дітей</p> <p>6.5. Інклюзія</p> <p>7. Професійний розвиток педагогічних працівників</p> <p>7.1. Кредитно-модульні, спеціальні та дистанційні системи підвищення кваліфікації</p> <p>8. Інформатизація системи освіти</p> <p>8.1. «Один учень - один комп'ютер». Модернізація комп'ютерної бази навчальних закладів</p> <p>8.2. Інформаційний освітній простір</p> <p>8.3. Інформаційно-комунікаційні технології у навчальному процесі</p> <p>9. Розвиток матеріально-технічної бази закладів освіти</p> <p>9.1. Поновлення шкільних меблів</p> <p>9.2. Модернізація технологічного обладнання їдалень закладів освіти</p> <p>9.3. Модернізація обладнання пралень дошкільних навчальних закладів</p>
--	--	--

		9.4.Капітальні ремонти закладів освіти 9.5.Придбання спортивного інвентарю та обладнання 10. Фінансове забезпечення програми
5.	Ініціатор розроблення програми	Відділ забезпечення нормативності та якості освіти гуманітарного департаменту
6.	Дата, номер документа про затвердження програми	Рішення Кіровоградської міської ради від 27.01.2011 № 96
7.	Розробники програми	Відділ забезпечення нормативності та якості освіти гуманітарного департаменту
8.	Співрозробники програми	ЦМСПС, ПМПК, керівники закладів освіти
9.	Відповідальний виконавець програми	Відділ забезпечення нормативності та якості освіти гуманітарного департаменту, ЦМСПС, ПМПК, керівники закладів освіти
10.	Учасники програми	Міська рада, відділ забезпечення нормативності та якості освіти гуманітарного департаменту, ЦМСПС, ПМПК
11.	Термін реалізації програми	2011-2015 рр.
	Контроль за виконанням програми	Постійна комісія Кіровоградської міської ради з питань освіти, науки, культури, фізичної культури і спорту та молодіжної політики

**Пояснювальна записка
щодо реалізації Програми розвитку освіти м.Кіровограда
на 2011 – 2015 роки**

I. Аналіз розвитку галузі

Робота галузі освіти міста Кіровограда спрямована на реалізацію державної політики в галузі освіти, Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті, Указу Президента України від 20.03.2008р. №244/2008 “Про додаткові заходи щодо підвищення якості освіти в Україні”, Програми Президента України «Україна для людей», постанов Уряду України, нормативно-інструктивних документів Міністерства освіти і науки України, державних, регіональних та міських програм.

Система освіти міста Кіровограда, з огляду на нові потреби суспільства, забезпечує якісний рівень дошкільної та загальноосвітньої підготовки особистості, здатної реалізуватися в суспільстві.

У місті сформована і продовжує удосконалюватись мережа закладів освіти, яка забезпечує конституційне право кожного громадянина на доступну, безоплатну і якісну освіту.

Система освіти Кіровограда має багатофункціональну структуру, до складу якої входять 89 установ освіти, з них:

загальноосвітніх навчальних закладів та ННПК (кібернетико-технічний коледж) – 44;

дошкільних навчальних закладів та додатково при 7 навчально-виховних об’єднаннях функціонують групи для дітей дошкільного віку – 39;

дитячий будинок інтернатного типу для дітей шкільного та дошкільного віку з компенсуючими групами «Барвінок»;

дитячий будинок інтернатного типу Кіровоградської міської ради Кіровоградської області «Наш дім»;

Будинок вчителя;

позашкільних навчальних закладів – 5;

На виконання Законів України “Про освіту” та ”Загальну середню освіту” в частині здійснення доступу до якісної освіти громадян України, мережа загальноосвітніх навчальних закладів у місті Кіровограді приведена у відповідність з освітніми потребами населення міста із врахуванням наявної соціально-демографічної ситуації.

На виконання вимог Закону України «Про внесення змін до законодавчих актів з питань загальної середньої та дошкільної освіти щодо організації навчально-виховного процесу», враховуючи зростання попиту батьків на здобуття дошкільної освіти дітьми раннього віку, планується відкрити нові групи в ДНЗ № 3 та інших дошкільних навчальних закладах міста за потребою. В 2010 навчальному році відкрито додаткові групи в ДНЗ №№ 3, 48, 69, 17, 27, 4, 70. Крім того, дошкільні групи відкрито на базі комунального закладу „Навчально-виховне об’єднання – «Спеціальна загальноосвітня школа I-II ступенів № 1 – дошкільний навчальний заклад» Кіровоградської міської ради Кіровоградської області» та комунального

закладу „Навчально-виховне об'єднання „Школа козацько-лицарського виховання I-II ступенів № 21 – суспільно-гуманітарний лицей – дошкільний навчальний заклад Кіровоградської міської ради Кіровоградської області”. Відкрито дошкільне відділення на базі комунального закладу «Навчально – виховне об'єднання «Загальноосвітня школа I-III ступенів № 18 – дошкільний навчальний заклад – центр дитячої та юнацької творчості «Надія» Кіровоградської міської ради Кіровоградської області».

Показник охоплення дошкільною освітою дітей 5-річного віку, порівняно з минулим роком, збільшився з 87 % до 90 % , на 2011 рік планується 92%.

На виконання вимог Закону України «Про дошкільну освіту», в частині забезпечення соціальних потреб населення щодо реабілітації здоров'я дітей, які мають різні захворювання, створена розгалужена мережа груп компенсуючого типу та спеціальних закладів. Крім того, при 3-х спеціальних дошкільних закладах працюють 28 груп для дітей з вадами зору та порушенням опорно-рухового апарату.

Модернізація дошкільної освіти є складовою процесу оновлення освітньої системи на час впровадження в практику цілісного підходу до розвитку, формування життєздатної та творчої особистості. На це зорієнтована Базова програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі», за якою в 2009-2010 навчальному році розпочали роботу дошкільні навчальні заклади та продовжують працювати в 2010-2011 навчальному році.

Враховуючи демографічну ситуацію, мережа загальноосвітніх закладів міста не потребує збільшення. У зв'язку з розвитком освіти відбувається оптимізація мережі через реорганізацію окремих закладів міста, а саме створення НВО та інших закладів нового типу. Крім загальноосвітніх денних шкіл при загальноосвітній школі I-III ступенів № 29 Кіровоградської міської ради Кіровоградської області працює вечірнє відділення. У місті функціонує 1 приватний заклад, навчально-виховне об'єднання “Дошкільний заклад - спеціалізована школа I-III ступенів “Школа Ор-Авнер” з поглибленим вивченням іврити та англійської мови”.

На виконання статті 35 Закону України «Про освіту» в частині здійснення повної середньої освіти створено умови для задоволення освітніх потреб різних категорій населення. Так, на базі Кіровоградської виправної колонії № 6 функціонує вечірня школа № 38; на базі СЗОШ № 6, ЗОШ № 13, НВО «ЗОШ – лицей № 19 –ДНЗ» - класи з російською мовою навчання.

Створені безпечні умови навчання, затверджений режим роботи в загальноосвітніх навчальних закладах відповідно до вимог Державних санітарних правил і норм улаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу.

Питома вага учнів, що навчаються у другу зміну, постійно зменшується: у 2009 році - 6%, 2010 - 4%, на 2011 планується зниження до 2%.

Особливу увагу в місті приділено інклюзивній освіті. Для дітей з особливими потребами в місті функціонує 3 заклади: комунальний заклад „Навчально-виховне об'єднання - Спеціальна загальноосвітня школа I-II ступенів № 1 – дошкільний навчальний заклад Кіровоградської міської ради Кіровоградської області», спеціальна загальноосвітня школа № 2 Кіровоградської міської ради Кіровоградської області, навчально-виховне об'єднання „Спеціальна загальноосвітня школа – дитячий садок для дітей з вадами слуху” Кіровоградської

міської ради Кіровоградської області, при навчально-виховному об'єднанні «ЗОШ-інтернат» функціонують класи для дітей з вадами зору.

З метою реалізації державної політики щодо забезпечення права дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, на здобуття якісної освіти, інтеграції їх у суспільство при гуманітарному департаменті функціонує Кіровоградська міська психолого – медико – педагогічна консультація.

З метою соціальної адаптації школярів в місті функціонують заклади, що здійснюють професійне навчання за спеціальностями: автосправа (категорії В, С, ВС), швачка, оператор комп'ютерного набору, слюсарна справа, кухарська справа, столярна справа.

У 2010/2011 навчальному році за освітніми потребами учнів організовано профільне навчання за наступними напрямками: філологічним (українська, іноземна філологія), історичним, правовим, економічним, фізико-математичним, математичним, біолого-хімічним, біолого-географічним, технологічним, інформаційно-технологічним, екологічним.

У 21 школі міста поглиблено вивчається українська, англійська, німецька, французька мови, іврит, математика, фізика, біологія, інформатика, трудове навчання, правознавство та історія.

На виконання Державної цільової соціальної програми «Школа майбутнього» на 2007-2010 роки, з метою створення й випробування інноваційної моделі навчального закладу Міністерством освіти і науки України проводиться дослідно-експериментальна робота на базі ЗОШ № 13. На сьогоднішній день напрацьовані основні нормативні документи, що регулюють роботу інноваційного закладу: концепція розвитку, структура закладу, модель підготовки компетентного випускника. Розпочато формувальний етап: впровадження навчально-методичного, управлінського забезпечення інноваційної моделі, аналіз результатів моніторингу творчих здібностей учнів, впровадження системи допрофільного та профільного навчання, створення інформаційного простору. Завершено будівництво газової котельні та тривають роботи по підключенню цього об'єкта.

З метою виконання заходів, передбачених державною програмою роботи з талановитою молоддю, в школах міста створені умови для розвитку інтересів та здібностей учнів. Поступово оновлюється картотека на обдарованих та талановитих дітей.

В рамках регіонального експерименту працюють педколективи гімназії № 9 з питань виховання духовної культури та моральних засад засобами християнської етики та НВК «Школа козацько-лицарського виховання I-II ступенів № 21 – суспільно-гуманітарний ліцей – дошкільний навчальний заклад Кіровоградської міської ради Кіровоградської області» з питань національного виховання.

Істотний вклад у вихованні підростаючого покоління відіграє пріоритетний напрям – за збереження життя і зміцнення здоров'я дітей. Завдання цього напрямку – профілактична робота серед учнівської молоді. На факультативних заняттях «Рівний-рівному» закладаються учням чіткі уявлення про бережливе ставлення до власного здоров'я. Метою діяльності ЗОШ № 31 є цілісний розвиток особистості учнів, досягнення ними підвищеного рівня освіченості й культури при збереженні і зміцненні здоров'я. При співпраці з Київським університетом ім. Богомольця педагогічний колектив закладу працює над програмою «Школяр» в рамках

Всеукраїнського експерименту. Це дає змогу відкоригувати рівень фізичного навантаження кожної дитини. Як результат діяльності, слід відмітити участь закладу у Всеукраїнському конкурсі моделей підготовки компетентного випускника – модель ЗОШ № 31 визнано кращою в області.

З ініціативи членів учнівського самоврядування щороку в навчальних закладах міста проходить конкурс агітбригад, дружин юних рятувальників, учні демонструють своє мистецтво не тільки в стінах своєї школи, а й на великій сцені конкурсної програми міста та області.

В місті створена система виховної роботи, яка включає 5 позашкільних навчальних закладів, 20 центрів естетичного виховання при загальноосвітніх навчальних закладах. Спрямування роботи направлено на формування і розвиток свідомої особистості з громадянською позицією, готовою до конкретного вибору свого місця в житті, здатного змінити на краще життя своєї країни.

Істотні соціальні, економічні, політичні зміни, що відбулися в Україні, інтеграція до європейського і світового освітнього простору зумовили трансформацію позашкільної роботи в позашкільну освіту та правове закріплення її нового статусу як складової системи освіти.

Позашкільні навчальні заклади постійно впроваджують інноваційні технології навчання:

- особистісно-орієнтоване навчання;
- формування критичного мислення школярів;
- проектна технологія;
- формування образного мислення школярів.

Актуальними залишаються питання кадрового, науково-методичного забезпечення системи позашкільної освіти, соціального захисту учасників навчально-виховного процесу.

З урахуванням вищезазначеного та з метою забезпечення умов для розвитку позашкільної освіти, вільного творчого, інтелектуального, духовного та фізичного розвитку дітей та учнівської молоді, задоволення їх освітньо-культурних потреб і запитів у творчій самореалізації та професійному самовизначенні розроблені та впроваджені нові навчально-виховні технології роботи з дітьми та підлітками в позаурочний час.

При загальноосвітніх навчальних закладах міста Кіровограда влітку 2010 року було відкрито 33 оздоровчі дитячі заклади з денним перебуванням, в яких оздоровлено 1504 дитини.

Забезпеченість навчальних закладів комп'ютерною технікою складає 87% в 2010 році (серед яких 50% - ПК з застарілими технічними характеристиками), на 2011 рік планується забезпечення на 88%. 100% загальноосвітніх навчальних закладів підключено до мережі Інтернет.

II. Мета програми

Досягнення високого рівня розвитку системи освіти міста Кіровограда відповідно до потреб та запитів громади щодо якісної освіти, яка забезпечує повноцінний розвиток кожної дитини і її успішну інтеграцію в українське суспільство та європейську спільноту.

III. Очікувані результати

Досягнення високого рівня розвитку системи освіти міста Кіровограда відповідно до потреб та запитів громади щодо якісної освіти:

створення оптимальної мережі дошкільних, загальноосвітніх та позашкільних закладів освіти міста;

формування кадрового резерву керівних кадрів;

зростання якості освіти на всіх рівнях;

комплексна інформатизація та комп'ютерізація закладів освіти;

впровадження новітніх інформаційних технологій в навчальний процес;

оновлення матеріально-технічних ресурсів освіти.

Підпрограма 1. Фізичне здоров'я дитини – здоров'я нації

I. Загальні положення

Здоров'я дитини - це стан її повного фізичного, душевного та соціального благополуччя. Питання збереження та зміцнення здоров'я дитини належать до стратегічних завдань суспільства. Навчальні заклади міста впроваджують здоров'язберігаючі, здоров'яформуючі, здоров'язміцнюючі технології навчання та виховання, які визначені Законами України “Про освіту”, “Про загальну середню освіту”, “Про охорону дитинства”, державними програмами “Діти України”, “Репродуктивне здоров'я”, “Здоров'я нації”, “Патріотичне виховання населення, формування здорового способу життя, розвитку духовності та зміцнення моральних засад суспільства”.

В місті створена Школа сприяння здоров'ю, мережа опорних шкіл щодо впровадження превентивних проєктів “Школа проти СНІДу”, “ХОУП”, “Рівний-рівному”. Пріоритетами їх діяльності є збереження і зміцнення здоров'я дітей, вироблення в них позитивної мотивації на здоровий спосіб життя. Триває впровадження предмету “Основи здоров'я” і олімпійська освіта. Також в цьому напрямку працює й соціально-психологічна служба міста, яка забезпечує своєчасне вивчення психологічного та фізичного розвитку дитини, мотивів її поведінки і діяльності з урахуванням вікових, інтелектуальних, фізичних, статевих та інших індивідуальних особливостей, створення умов для саморозвитку та самовиховання. Соціально-психологічна служба зорієнтована на надання допомоги всім учасникам навчально-виховного процесу, а також на проведення профілактичної роботи з подолання негативних тенденцій.

II. Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована підпрограма

Дані свідчать, що протягом навчання збільшуються відхилення у стані здоров'я дітей, зростає кількість хронічних захворювань, погіршуються показники фізіологічного та психічного розвитку дітей та підлітків. Серед неповнолітніх поширені шкідливі звички: тютюнопаління, вживання алкоголю, зростає захворюваність на наркоманію. Практично не враховується вплив екології довкілля на здоров'я дітей.

III. Мета та основні завдання підпрограми

Мета підпрограми:

виховання свідомого ставлення до свого здоров'я та здоров'я кожної людини як найвищої соціальної цінності. Формування гігієнічних навичок, засад здорового способу життя, зміцнення фізичного та психічного здоров'я дитини;

визначення основних проблем і пріоритетів розвитку психологічної служби системи дошкільної, загальноосвітньої та позашкільної освіти на період до 2015 року;

підвищення ефективності соціально-психологічного забезпечення процесу реформування освіти;

здійснення психологічної експертизи освітніх інновацій, психологічної діагностики, соціально-психологічної корекції, соціальної реабілітації,

психологічної просвіти та створення умов для широкого впровадження їх в навчально-виховний процес.

Основні завдання підпрограми:

Надзвичайно важливим завданням освіти в Кіровограді є покращення здоров'я вихованців, сприяння розвитку молодого покоління, формування освіченої, творчої особистості, становлення її фізичного і психічного здоров'я.

У зв'язку із цим пріоритетними завданнями є:

1. Валеологізація освітнього процесу:
використання варіативної складової навчальних планів для введення предметів, факультативів, спецкурсів валеологічного напрямку;
забезпечення рухового режиму протягом робочого дня;
введення хвилин релаксації, музичної терапії, казкотерапії.
2. Медико – оздоровча робота:
покращення харчування учнівської молоді;
оптимальне навантаження;
здорове харчування;
залучення школярів до активних занять фізичною культурою та спортом.
3. Створення у навчальних закладах умов, що сприяють збереженню та зміцненню здоров'я дітей та учнівської молоді засобами фізичної культури і спорту.
4. Проведення інформаційної роботи серед батьків щодо виховання здорової дитини, із залученням педагогічних, медичних працівників, психологів.
5. Формування фізичної культури особистості учнів з урахуванням їхніх індивідуальних здібностей, стану здоров'я та мотивації.
6. Створення ефективної організаційно-педагогічної системи, яка забезпечує формування в учнів відповідального ставлення до власного здоров'я, потреби у здоровому способі життя.
7. Розвиток мережі «Шкіл сприяння здоров'ю» за рахунок залучення шкіл-сателітів як моделі міжгалузевого підходу до створення освітнього середовища, що зберігає здоров'я.
8. Забезпечення методичного супроводу вчителів курсу «Основи здоров'я».
9. Залучення учнів до волонтерської роботи з пропаганди здорового способу життя серед однолітків.
10. Створення широкої мережі спортивних гуртків та секцій і залучення школярів до активної участі в них.
11. Робота з батьками щодо формування здорового способу життя:
участь у спортивних змаганнях, конкурсах, естафетах;
проведення міських змагань на базі Школи сприяння здоров'я;
створення позитивного психологічного мікроклімату.
12. Організація поглиблених медичних оглядів дітей і врахування їх результатів при плануванні навчально – виховного процесу.
13. Здійснення моніторингу стану здоров'я дітей та молоді.

IV. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблем, обсяги та джерела фінансування, строки та етапи виконання

Поліпшення здоров'я молодого покоління та свідоме ставлення до свого здоров'я та здоров'я кожної людини як найвищої соціальної цінності. Формування гігієнічних навичок, засад здорового способу життя, зміцнення фізичного та психічного здоров'я дитини.

V. Очікувані результати

Виконання підпрограми забезпечить:

зниження рівня алкогольної залежності, наркозалежності, тютюнопаління; збереження та зміцнення здоров'я дітей;

розширення в освітньому середовищі спектру профілактичних заходів щодо виховання у школярів культури здорового способу життя.

VI. Координація та контроль за ходом виконання підпрограми

Координацію та контроль за виконанням даної підпрограми покласти на постійну комісію Кіровоградської міської ради з питань освіти, науки, культури, фізичної культури і спорту та молодіжної політики.

VII. Заходи щодо реалізації підпрограми

№ п/п	Зміст заходу	Термін виконання	Виконавці
1.1. Забезпечення умов збереження та зміцнення здоров'я дітей			
1.1.1.	Забезпечити умови для занять фізичною культурою в навчальних закладах міста. («Спортивний зал»). Фізична активність як складова здорового способу життя	Постійно	Управління освіти, керівники навчальних закладів
1.1.2.	Забезпечити необхідні санітарно-гігієнічні умови навчання та виховання	2011-2015	Управління освіти, керівники навчальних закладів
1.1.3.	Здійснювати моніторинг здоров'я учнів та вихованців навчальних закладів	2011-2015	Управління освіти, керівники навчальних закладів
1.1.4.	Організувати психологічний супровід навчально-виховного процесу та соціально-педагогічний патронаж у навчальних закладах міста	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники навчальних закладів
1.1.5.	Створити комплексну систему соціально-психологічної підтримки школярів із девіантною поведінкою	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники навчальних закладів
1.1.6.	Відповідно до медичних показань організувати роботу спеціальних	2011-2015	Керівники навчальних закладів

№ п/п	Зміст заходу	Термін виконання	Виконавці
	та підготовчих груп на уроках фізкультури		
1.1.7.	Скласти плани роботи з соціальної та психологічної реабілітації дітей-інвалідів	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники навчальних закладів
1.1.8.	Вивчити питання рівного доступу до здобуття якісної освіти дітей з особливими потребами, ВІЛ-інфікованих та ін.	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники навчальних закладів
1.1.9.	Забезпечити розвиток мережі оздоровчих таборів із денним перебуванням дітей на базі загальноосвітніх навчальних закладів, при цьому першочергове оздоровлення надавати дітям соціально незахищених категорій	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники навчальних закладів
1.1.10.	Привести режим роботи медичних сестер у відповідність з часом перебування дітей у загальноосвітніх навчальних закладах	2011	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники навчальних закладів
1.1.11.	Забезпечити умови для рівного доступу до якісної освіти дітей з обмеженими можливостями (створення пандусів, облаштування туалетних кімнат)	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники навчальних закладів
1.1.12.	Вжити заходів щодо покращення матеріально-технічного забезпечення медичних кабінетів навчально-виховних закладів	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники навчальних закладів
1.1.13.	Провести міські конкурси-огляди на кращий шкільний та дошкільний медичний кабінет; кабінет соціального педагога; робочий та навчальний кабінети психолога	2011 2012 2011	Управління освіти та його структурні підрозділи
1.1.14.	Провести спортивні змагання серед учнів усіх шкіл	щороку	Управління освіти, керівники навчальних закладів
1.1.15.	Забезпечити заклади освіти дезінфікуючими засобами та медичними препаратами для надання першої невідкладної	щороку	Управління освіти, керівники навчальних закладів

№ п/п	Зміст заходу	Термін виконання	Виконавці
	допомоги		
1.1.16.	Здійснити аналіз стану та причин дитячого травматизму, нещасних випадків серед дітей дошкільного віку та учнівської молоді	двічі на рік	Управління освіти, керівники навчальних закладів
1.1.17.	Провести міський огляд-конкурс на кращий заклад освіти щодо охорони праці, безпеки життєдіяльності та благоустрою	щороку	Управління освіти
1.1.18.	Провести навчання з питань охорони праці, безпеки життєдіяльності керівних кадрів з наступною відповідною атестацією	за графіком	Управління освіти
1.1.19.	Провести заміри опору ізоляції електромереж обладнання, устаткування та заземлення в закладах освіти	щорічно	Управління освіти
1.1.20.	Забезпечити заклади освіти автоматичною пожежною сигналізацією та первинними засобами гасіння пожежі	2011-2015	Управління освіти міської ради, керівники навчальних закладів
1.1.21.	Створити відеотеку фільмів із питань безпеки життєдіяльності для використання в навчально-виховному процесі закладів освіти	2011	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники навчальних закладів
1.2. Зміцнення фізкультурно-оздоровчої та спортивної бази			
1.2.1.	Забезпечити ЗНЗ необхідним спортивним інвентарем	2011-2015	Управління освіти, керівники навчальних закладів
1.2.2.	Розробити і запровадити в навчальних закладах програми ремонту та реконструкції спортивних майданчиків	2011	Управління освіти, керівники навчальних закладів
1.2.3.	Залучити батьків до співпраці у формуванні здорової дитини: проведення спортивних свят із залученням батьків у якості вболівальників, суддів, учасників	2011-2015	Керівники навчальних закладів
1.2.4.	Провести ремонт та обстеження безпечних умов користування спортивним обладнанням та інвентарем	постійно	Керівники навчальних закладів

№ п/п	Зміст заходу	Термін виконання	Виконавці
1.3. Формування здорового способу життя школярів			
1.3.1.	Забезпечити умови для реалізації державних та обласних програм з питань формування здорового способу життя, планування сім'ї, відповідального батьківства тощо	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники навчальних закладів
1.3.2.	Запровадити моніторингові спостереження з питань: мотивованого ставлення школярів міста до свого здоров'я та здоров'я оточуючих; екологічної безпеки здоров'я дітей	2011	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники навчальних закладів
1.3.3.	Забезпечити якісну ступеневу підготовку та перепідготовку педагогічних кадрів з питань формування здорового способу життя	2011-2015	Структурні підрозділи управління освіти
1.3.4.	Створити на сайті управління освіти розділ з питань формування здорового способу життя серед учнівської молоді	2011	Структурні підрозділи управління освіти
1.3.5.	Організувати проведення заходів (тренінгів, тематичних дискотек, семінарів, консультацій тощо) серед школярів загальноосвітніх навчальних закладів та їхніх батьків із питань запобігання виникненню й поширенню небезпечних інфекційних захворювань (туберкульоз, СНІД та інших)	2011-2015	Керівники навчальних закладів
1.3.6.	Брати участь у науково-методичних семінарах із проблем профілактики наркоманії та інших шкідливих звичок серед учнівської молоді	2011-2015	Структурні підрозділи управління освіти, керівники навчальних закладів
1.3.7.	Провести щорічні конкурси плакатів, творів на антиснідівську тематику	2011-2015	Керівники навчальних закладів
1.3.8.	Започаткувати створення в навчальних закладах молодіжних клубів із формування здорового способу життя	2011-2015	Керівники навчальних закладів
1.3.9.	Організувати тренінги для	2011	Структурні підрозділи

№ п/п	Зміст заходу	Термін виконання	Виконавці
	вчителів, практичних психологів із метою навчання сучасним методам проведення протиалкогольної та протинаркотичної роботи серед учнівської молоді		управління освіти
1.3.10.	Розширити мережу «Шкіл сприяння здоров'ю»	2011-2015	Управління освіти
1.3.11.	Забезпечити відповідність фізичної активності учнів потребам здорового способу життя: привести у відповідність з вимогами спортивні та ігрові майданчики, спортивні куточки в рекреаціях для організації відпочинку учнів молодших класів, відремонтувати плавальні басейни; регулярно проводити позаурочні заняття для забезпечення рухової активності; проводити поглиблені медогляди учнів всіх вікових категорій	Постійно	Управління освіти, управління охорони здоров'я, керівники навчальних закладів
1.3.12.	Провести щорічне оздоровлення учнів шляхом організації літніх таборів відпочинку.	2011-2015	Управління освіти, керівники навчальних закладів
1.3.13.	Проаналізувати відповідність стану навчально-виховного процесу у загальноосвітніх закладах вимогам Державних санітарних норм і правил (кількість уроків, обсяги домашніх завдань, руховий режим)	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники навчальних закладів
1.3.14.	Провести консультування батьків з питань створення безпечного для дитини середовища та здорового способу життя	щорічно	Керівники навчальних закладів
1.3.15.	Розробити орієнтований перелік спортивного обладнання та інвентарю для використання під час уроків фізичної культури та в позаурочний час	2011	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники навчальних закладів
1.3.16.	Проаналізувати стан спортивної бази навчальних закладів	2011	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники навчальних закладів

№ п/п	Зміст заходу	Термін виконання	Виконавці
1.3.17.	Забезпечити опорні Школи здоров'я необхідним спортивним інвентарем	2011-2012	Управління освіти
1.3.18.	Привести у відповідність з нормативами спортивні майданчики	2011-2012	Управління освіти
1.3.19.	Обладнати куточки для організації відпочинку учнів	2011-2015	Управління освіти
1.3.20.	Забезпечити проведення у навчальних закладах позаурочних занять рухової активності, популярних у різних статево-вікових групах молоді (секції, гуртки)	щорічно	Управління освіти
1.3.21.	Вивчити та популяризувати кращий досвід вчителів фізичної культури	щорічно	Управління освіти та його структурні підрозділи
1.3.22.	Вести моніторинг забезпечення фізичної культури учнів	щорічно	Управління освіти та його структурні підрозділи, МО вчителів фізичної культури
1.3.23.	Забезпечити дієвий медичний контроль за організацією та проведенням уроків фізичної культури	щорічно	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники навчальних закладів
1.3.24.	Впровадити фізичну культуру через: методичні об'єднання; курсіву підготовку; проведення «круглих столів»; конкурс на кращий урок; розробку методичних рекомендацій; - підготовку тематичних матеріалів до газети	щорічно	Управління освіти та його структурні підрозділи
1.3.25.	Забезпечити систематичне підвищення рівня професійної підготовки педагогів, які викладають шкільний курс «Основи здоров'я»	2011- 2015	Структурні підрозділи управління освіти
1.3.26.	Впровадити в практику роботи ефективні форми організації навчально-виховного процесу	2011- 2015	Структурні підрозділи управління освіти
1.3.27.	Провести моніторинг сформованості валеологічних	2011- 2015	Структурні підрозділи управління освіти

№ п/п	Зміст заходу	Термін виконання	Виконавці
	компетенцій учасників навчально-виховного процесу, їх активної позиції, свідомого і відповідального ставлення до власного здоров'я		
1.3.28.	Створити в опорних школах кабінети «Основ здоров'я»	2011- 2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники навчальних закладів
1.3.29.	Розробити заходи щодо виконання програми “Зменшення шкідливого впливу тютюну на здоров'я населення”	2011-2012	Структурні підрозділи управління освіти, адміністрація навчальних закладів, практичний психолог та соціальний педагог
1.3.30.	Розробити заходи щодо виконання програми “Репродуктивне здоров'я нації”	2011-2015	Структурні підрозділи управління освіти, адміністрація навчальних закладів, практичний психолог та соціальний педагог
1.3.31.	Розробити заходи щодо виконання програми “Фізичне виховання - здоров'я нації”	2011	Структурні підрозділи управління освіти, адміністрація навчальних закладів, практичний психолог та соціальний педагог
1.3.32.	Розробити заходи щодо виконання програми “Формування здорового способу життя учнів”	2011-2012	Структурні підрозділи управління освіти, адміністрація навчальних закладів, практичний психолог та соціальний педагог
1.3.33	Розробити заходи щодо виконання програми: «Сприяння просвітницькій роботі»; «Рівний – рівному» ; “Твоє життя – твій вибір”	2011–2012	Структурні підрозділи управління освіти, адміністрація навчальних закладів, практичний психолог та соціальний педагог
1.3.34.	Провести “круглі столи”, бесіди, виховні години з формування здорового способу життя	2011–2015	Адміністрація навчальних закладів, практичний психолог та соціальний педагог, педагоги, позашкільні заклади
1.3.35.	Провести соціально – психологічні дослідження щодо виявлення дітей, схильних до шкідливих звичок	2011-2015	практичний психолог та соціальний педагог,
1.3.36.	Розробити заходи щодо виконання програми	2011-2015	Структурні підрозділи управління освіти,

№ п/п	Зміст заходу	Термін виконання	Виконавці
	“Репродуктивне здоров'я нації”		керівники закладів, практичний психолог та соціальний педагог
1.3.37.	Впровадити превентивні проекти “Школа проти СНІДу” та “Шкільна програма з профілактики вживання тютюну, алкоголю і наркотиків (ХОУП)”	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, адміністрація навчальних закладів
1.4. Організація якісного харчування			
1.4.1.	Забезпечити в повному обсязі фінансування раціонального харчування школярів	2011-2015	Управління освіти
1.4.2.	Забезпечити модернізацію обладнання й устаткування існуючих їдалень навчальних закладів	до 2012	Управління освіти, адміністрація навчальних закладів
1.4.3.	Забезпечити фінансування та організацію дієтичного харчування дітей	2011-2015	Управління освіти, адміністрація навчальних закладів
1.4.4.	Ініціювати введення додаткових штатних одиниць кухарів для організації гарячого харчування учнів	2011 -2015	Управління освіти та його структурні
1.4.5.	Забезпечити учнів, дітей-сиріт та дітей з малозабезпечених сімей, учнів диспансерної групи у навчальних закладах: якісною водою; здоровим харчуванням (учнів молодшої школи- гарячим харчуванням; дієтичним харчуванням.	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, адміністрація навчальних закладів
1.4.6.	Вивчити та узагальнити кращий досвід навчальних закладів з питань організації харчування дітей з використанням інформаційних технологій.	2011	Управління освіти та його структурні підрозділи

Підпрограма 2. Виховання та розвиток особистості в системі освіти

I. Загальні положення

Виховання учнів в сучасній школі здійснюється в контексті національної і загальнолюдської культури, охоплює весь навчально-виховний процес, ґрунтується на свободі вибору мети життєдіяльності та поєднує інтереси особистості, суспільства, держави і нації.

У глобальному світовому суспільстві молодь не повинна втрачати свою індивідуальність, глибоке відчуття єдності з українським народом, повагу до його духовних, моральних і культурних надбань. Незалежно від своєї національності та світогляду, учень має змогу дізнатися про духовне коріння української нації, моральні традиції інших національностей, які складають єдиний народ України. Засвоєння основ знань про традиційні духовні, моральні і культурні цінності, про духовну культуру української та інших національностей, які живуть в нашій державі, сприятиме взаємному порозумінню, консолідації українського народу, вихованню поваги до кожного, а також тих, хто має відмінні погляди.

Філософія і методологія освіти виконують важливу роль у справі формування свідомості молодого покоління. Та для різнобічного і гармонійного розвитку зростаючої особистості треба, щоб освітній процес будувався не тільки на науковому осмисленні дійсності, а й на духовних, моральних і культурних цінностях українського народу і всього людства.

Виховання органічно поєднане з процесом навчання дітей, опанування основами наук, багатством національної і світової культури.

Характер виховання повинен передбачати глибоке розуміння педагогами природи вихованців, їх індивідуальних рис і можливостей, поваги до особистості дитини, турботи про її гармонійний розвиток, встановлення взаємин співробітництва у навчально-виховному процесі.

II. Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована підпрограма

Підпрограма спрямована на вирішення таких проблем:

недостатня пізнавальна активність школярів;

недостатня увага співпраці школи, батьків, громадськості, церкви у духовному вихованні учнів;

відсутність естетичного ідеалу та сучасної моделі духовного виховання учнівської молоді;

довести до вищого рівня учнівське самоврядування, налагодити його співпрацю з громадськістю та органами місцевого самоврядування;

формування свідомості молодого покоління;

поєднання процесу навчання дітей з опануванням основами наук, багатством національної і світової культури.

III. Мета та основні завдання підпрограми

Мета підпрограми:

Мета виховання має об'єктивний характер і виражає ідеали людини в загальній формі. Загальною метою виховання є всебічний розвиток особистості: розвиток особистості в анатомо-фізіологічному, психічному і соціальному напрямку, створення ефективної системи виховання, яка формує морально-духовну, життєво-компетентну особистість, що успішно самореалізується в соціумі як громадянин, сім'янин, професіонал. Таку мету виховання ставило перед собою суспільство завжди. Людина повинна бути завжди фізично, розумово і духовно розвинута. Всебічний розвиток особистості – це єдність розумового розвитку, високого рівня загальної і політехнічної освіти, психологічної і практичної підготовленості до фізичної і розумової праці, морального, естетичного, фізичного розвитку, різнобічними матеріальними і духовними потребами.

Виховна мета є спільною для всіх ланок системи виховання та є критерієм ефективності виховного процесу.

Основні завдання підпрограми:

дотримання завдань загальної середньої освіти, принципів виховання, визначених діючими програмами;

реалізація у процесі роботи особистісно орієнтованого, діяльнісного, системного, творчого підходів до організації виховного процесу в закладах освіти;

оптимальне поєднання форм організації виховної роботи: індивідуальної, групової, масової;

створення належних умов для особистісного зростання кожного вихованця (створення ситуацій успіху та підтримки), його психолого-педагогічний супровід;

співпраця з органами учнівського самоврядування, дитячими громадськими організаціями;

інтеграція зусиль батьківської громади, представників державної влади, громадських та благодійних організацій, правоохоронних органів та установ системи охорони здоров'я;

підвищення рівня науково-методичного забезпечення професійної компетентності педагогічних працівників у визначення засобів, форм та методів, технологій виховання;

забезпечення скоординованої діяльності загальноосвітніх навчальних закладів і громадських організацій.

Вирішення завдань виховної роботи здійснюється за напрямками:-

громадянське виховання;

родинно-сімейне виховання;

військово-патріотичне виховання;

трудове виховання;

художньо-естетичне виховання;

морально-правове виховання;

екологічне виховання;

формування здорового способу життя;
 превентивне виховання;
 сприяння творчому розвитку особистості.

Ці напрями виховання тісно взаємопов'язані між собою і утворюють цілісну систему, яка забезпечує виховання всебічно розвинутої особистості.

Складний процес виховання здійснюється за допомогою різноманітних форм та технологій роботи, вибір яких залежить від змісту та завдань, вікових та індивідуальних особливостей вихованців з урахуванням основних напрямів діяльності школярів.

Основними формами виховної роботи є:

інформаційно-масові (дискусії, диспути, конференції, «філософський стіл», «відкрита кафедра», інтелектуальні аукціони, ринги, вечори, подорожі до джерел рідної культури, історії, держави і права, «Жива газета», створення книг, альманахів);

діяльнісно-практичні групові (творчі групи, осередки, екскурсії, свята, театр-експромт, ігри-драматизації, ярмарки, народні ігри, огляди-конкурси, олімпіади);

інтегративні (шкільні клуби, КВК, фестивалі, асамблеї з проблем традицій, культури, політики і права, гуртки);

діалогічні (бесіда, міжрольове спілкування);

індивідуальні (доручення, творчі завдання, звіти, індивідуальна робота тощо);

наочні (шкільні музеї, кімнати і зали, галереї, виставки дитячої творчості, книжкові виставки, тематичні стенди тощо).

IV. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблем підпрограми

Реалізація програми дасть змогу забезпечити дітей комфортним перебуванням учнів у закладах освіти з метою підвищення ефективності навчально-виховного процесу та всебічного розвитку особистості.

V. Очікувані результати

Виконання програми дасть можливість:

підвищити якість виховного процесу та рівень організації формування вмінь і навичок за інтересами, забезпечення потреб особистості у творчій самореалізації, підготовки до активної професійної та громадської діяльності учнів;

зростання інтелектуального, культурного, духовно-морального потенціалу учня;

запровадження випереджувальних педагогічних методик для згуртування школярів та учнівської молоді навколо сучасних ініціатив, спрямованих на виконання колективних творчих справ;

популяризація моделі сучасного розвитку виховної системи міста на основі партнерських відносин з культурно-просвітницькими закладами міста, дитячо-молодіжними громадськими організаціями, місцевою пресою та телебаченням.

VI. Координація та контроль за ходом виконання підпрограми

Координація та контроль за виконанням даної підпрограми здійснюється постійно комісією Кіровоградської міської ради з питань освіти, науки, культури, фізичної культури і спорту та молодіжної політики.

VII. Заходи щодо реалізації підпрограми

№ з/п	Перелік заходів	Термін виконання	Виконавці
2.1. Громадянське виховання			
2.1.1.	Проводити заходи щодо реалізації Концепції громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності	Постійно до 2015 року	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.1.2.	Проводити заходи щодо реалізації Концепції виховання дітей та молоді в національній системі освіти	Постійно до 2015 року	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.1.3	Сприяти забезпеченню функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя.	Постійно до 2015 року	Управління освіти та його структурні підрозділи. навчальні заклади міста
2.1.4	Здійснювати заходи, спрямовані на формування у дітей, учнівської молоді поваги до Конституції України та символів держави	Постійно до 2015 року	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.1.5.	Активізувати рух учнівської молоді за збереження і примноження традицій українського народу "Моя земля - земля моїх батьків"	Постійно до 2015 року	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.1.6.	Посилювати роботу в закладах освіти щодо вшанування історії та культури рідного краю, традицій і сучасних надбань українського народу	До 2015 року	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.1.7.	Забезпечувати дотримання вимог законодавства України щодо заборони втручання політичних партій, релігійних та інших організацій у навчально-виховний процес у навчальних закладах	Постійно до 2015 року	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.1.8	Проводити заходи, спрямовані на виховання у дітей та молоді культури міжетнічних відносин	Постійно до 2015 року	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.2. Родинно-сімейне виховання			
2.2.1.	Активізувати роботу з	Постійно	Управління

	українознавства – відродження традицій української сім'ї на основі вивчення духовної спадщини нашого народу, історії й культури рідного краю та своєї сім'ї		освіти та його структурні підрозділи
2.2.2.	Активізувати роботу за принципом єдності сімейного і шкільного виховання єдиних вимог, співдружності сім'ї та школи	Постійно до 2015 року	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.2.3.	Удосконалювати роботу консультативних пунктів, батьківських шкіл, центрів сім'ї, сімейних клубів з метою правової обізнаності батьків та підготовки молоді до сімейного життя, налагодження сімейних стосунків, виховання культури поведінки в сім'ї, запобігання та подолання стресів і конфліктних ситуацій в сім'ї	Постійно до 2015 року	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.2.4.	Забезпечувати наступність у виховній діяльності сім'ї, дошкільного закладу та початкової школи шляхом збільшення мережі комплексних навчальних закладів типу "Дитячий садок - школа" та переведення дошкільних закладів на різний режим перебування дітей відповідно до запитів населення	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.2.5.	Організувати проведення свят, присвячених Дню сім'ї, Дню матері, Дню батька та родинно-сімейних фестивалів	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.3. Військово-патріотичне виховання			
2.3.1.	Вивчати і пропагувати кращий досвід військово-патріотичного та фізичного виховання допризовної молоді	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.3.2.	Організувати та проводити у навчальних закладах пошукову та краєзнавчу роботу	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.3.3.	Налагоджувати шефську роботу підприємств, установ, закладів з військовими частинами Збройних Сил України, іншими військовими формуваннями та вищими навчальними закладами військового	До 2015 року	Управління освіти та його структурні підрозділи

	спрямування, а також з ветеранами війни і праці		
2.3.4.	Залучати учнівську молодь до догляду та впорядкуванням меморіальних комплексів, могил загиблих воїнів та організувати заходи щодо відзначення історичних подій	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.3.5.	Забезпечувати належне проведення акції "Пам'ять", присвяченої перемозі над німецько-фашистськими загарбниками	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.4. Трудове виховання			
2.4.1.	Здійснювати заходи, спрямовані на формування у дітей трудових навичок та самообслуговування	Постійно	Навчальні заклади міста
2.4.2.	Активізувати організацію проведення свят, присвячених Дням робітничих професій	Постійно	Навчальні заклади міста
2.4.3.	Удосконалювати роботу щодо впровадження допрофільного і профільного навчання в закладах освіти	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.4.5.	Відроджувати творчу співпрацю між навчальними закладами та підприємствами міста	Постійно	Навчальні заклади міста
2.4.6.	Активізувати діяльність між професійно-технічними навчальними закладами, підприємствами та загальноосвітніми навчальними закладами з метою поширення профорієнтаційної роботи	Постійно	Навчальні заклади міста
2.5. Художньо-естетичне виховання			
2.5.1.	Розробити Концепцію художньо-естетичного виховання дітей і молоді в навчальних закладах	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.5.2.	Розробити методичні рекомендації з художньо-естетичного виховання у навчальних закладах	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.5.3.	Активізувати роботу по залученню учнівської молоді до відвідування культурних центрів та організацій міста (музеїв, художніх виставок, музичних конкурсів тощо)	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.5.4.	Удосконалювати роботу щодо відвідування учнями Дитячої	Постійно	Управління освіти та його

	філармонії, лялькового театру, драматичного театру та кінотеатрів		структурні підрозділи
2.5.6.	Вивчати і поширювати в навчальних закладах освіти досвід організації та проведення народних свят, обрядів	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.5.7.	Проводити заходи, спрямовані на розвиток творчої особистості дитини та підвищення рівня її художньо-естетичних та культурних цінностей	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.5.8.	Проводити заходи (бесіди, диспути, "круглі столи" тощо), спрямовані на підвищення пріоритету загальнолюдських цінностей, виховання морально-етичних засад поведінки і світогляду дітей, учнівської молоді	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.5.9.	Проводити заходи, спрямовані на оволодіння учнівською молоддю цінностями і знаннями в галузі світового та народного мистецтва, музики, архітектури, побуту, ремесел	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.6. Екологічне виховання			
2.6.1.	Проводити науково-практичну конференцію "Екологічна освіта і виховання: здобутки і перспективи"	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.6.2.	Включити питання екологічної освіти і виховання до програм конференцій, семінарів, направлених на підвищення кваліфікації працівників освіти	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.6.3.	Готувати та видавати спеціальні буклети, листівки, календарі та інші видання, які б інформували населення про основні екологічні проблеми	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.6.4.	Організовувати на базі навчальних закладів постійно діючі та пересувні виставки, фотостенди, екологічні відеотеки, проведення тематичних лекцій, екскурсій та інших заходів екологічної пропаганди	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.6.5.	Залучати дитячі та молодіжні екологічні організації до формування і виконання спільних з установами природно-заповідного фонду проектів, угод, природоохоронних заходів	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.6.6.	Сприяти формуванню загонів юних екологів-інспекторів з числа	Постійно	Управління освіти та його

	учнівської молоді та проводити фестивалі, конкурси, агітбригади екологічного характеру		структурні підрозділи
2.7. Морально-правове виховання			
2.7.1.	Сприяти реалізації загальнонаціональних та регіональних програм для учнівської молоді «Модель ООН»	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.7.2.	Вивчати і пропагувати кращий досвід діяльності органів учнівського самоврядування з питань правової освіти та виховання учнівської молоді	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.7.3.	Удосконалювати організацію проведення загальноміських конкурсів з правових знань серед учнівської молоді	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.7.4.	Розробляти та здійснювати заходи, спрямовані на поширення інформації та популяризацію положень національних та міжнародних законодавчих актів щодо забезпечення прав людини	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.7.5.	Здійснювати навчання правової культури молоді, формуючи новий світогляд на загальнолюдських демократичних цінностях	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.7.6.	Проводити різноманітні заходи, спрямовані на виховання толерантності, співчуття, доброти, поваги до людей та присвячені визначним датам: День інваліда, День боротьби зі СНІДом, День толерантності тощо	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.8. Формування здорового способу життя			
2.8.1.	Удосконалювати програми виховання дітей молодшого шкільного віку з метою ознайомлення їх з факторами ризику для життєдіяльності, формування адекватної самооцінки, прийняття рішень і відпрацювання моделей поведінки в небезпечних ситуаціях	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.8.2.	Впроваджувати в практичну роботу закладів відеофільми про історію туристичного та спортивного руху в Україні, відомих українських мандрівників, спортсменів, учасників і	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи

	переможців Олімпійських та Параолімпійських ігор, чемпіонатів Європи і світу		
2.8.3.	Активізувати роботу щодо проведення серед учнівської молоді спортивних змагань, туристичних зборів та ігор-випробувань	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.8.4.	Проводити заходи спрямовані, на організацію шкільного режиму, дотримання у школі гігієнічних норм щодо освітлення, температури повітря, шкільного обладнання, раціонального харчування, загартування, профілактично-медичне обстеження	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.9. Превентивне виховання			
2.9.1.	Здійснювати заходи щодо профілактики дитячої бездоглядності та правопорушень, правової і психологічної підтримки дітей і молоді, які потрапили в складні соціальні умови	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.9.2.	Активізувати профілактичну діяльність під час дозвілля (проведення інформаційно-просвітницьких молодіжних ток-шоу), виступів театральних колективів із виставами профілактичного характеру, створення молодіжних web-сторінок	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.9.3.	Проводити широкомасштабні інформаційні кампанії для запобігання протиправній поведінці, наркоманії, алкоголізму, захворюваності на ВІЛ/СНІД та хвороби, що передаються статевим шляхом	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.9.4.	Вивчати та запроваджувати кращий національний і зарубіжний досвід роботи з профілактики бездоглядності та правопорушень серед дітей і молоді, їх соціальної реабілітації в суспільстві	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.9.5.	Проводити щороку всеукраїнські акції "Молодь проти злочинності та насильства", "Даруймо радість дітям", "Молодь проти наркотиків та СНІДу", "Антинаркотик", "АнтиСНІД",	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи

	"Тверезість", "Життя без паління" та інші за участю громадських організацій, засобів масової інформації, творчих колективів		
2.9.6.	Активізувати роботу з функціонально неспроможними сім'ями (в яких батьки хворі на алкоголізм, наркоманію, недієздатні, з асоціальною поведінкою тощо) з метою виявлення дітей, які перебувають в особливо складних економічних і морально-психологічних умовах	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.9.7.	Розробляти заходи щодо залучення дітей з девіантною поведінкою до змістовного дозвілля в позаурочний час, під час канікул та до участі в гуртках	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.10. Творчий розвиток особистості			
2.10.1.	Активізувати роботу учнівського самоврядування у навчальних закладах. Систематично проводити навчання молодіжних і дитячих лідерів	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.10.2.	Збільшувати кількість штатних одиниць для гурткової роботи в навчальних закладах	До 2015 року	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.10.3.	Створювати умови для творчого, духовного самовдосконалення дітей та їх стимулювання	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.10.4.	Започаткувати підвищення фахового рівня керівників гуртків різного напрямку	До 2015 року	Управління освіти та його структурні підрозділи
2.10.5.	Продовжувати проведення міських конкурсів, фестивалів дитячої творчості та розробити систему заохочення учасників	Постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи

Підпрограма 3. Розвиток дошкільної освіти міста

І. Загальні положення

Підпрограма „Розвиток дошкільної освіти м.Кіровограда на 2011-2015 роки” (далі - Підпрограма) розроблена на виконання Закону України „Про дошкільну освіту”, Державної національної програми „Освіта” (Україна XXI століття), Положення про дошкільний навчальний заклад, Національної доктрини розвитку освіти та спрямована на реалізацію державної політики щодо створення умов для забезпечення населення м. Кіровограда доступною та якісною дошкільною освітою. Програма є сполученою в частині її фінансування з іншими міськими освітніми програмами.

Виходячи із нагальної необхідності прийняття загальноміської Програми, в якій передбачені заходи щодо визначення стратегії розвитку дошкільної освіти міста Кіровограда, розробка цієї Програми обумовлена рядом причин:

необхідністю прогнозування, забезпечення розвитку дошкільної освіти та розширення мережі дошкільних навчальних закладів відповідно до освітніх запитів населення;

необхідністю постійного поліпшення системи соціального та правового захисту учасників навчально-виховного процесу у дошкільному навчальному закладі;

недостатньою організацією науково-методичного забезпечення дошкільної освіти, впровадження в практику досягнень науки, новітніх педагогічних та інформаційно-комунікативних технологій;

необхідністю забезпечення системи дошкільної освіти керівними і педагогічними кадрами, сприяння їх підготовці, підвищенню кваліфікації;

обмеженістю інвестицій та дефіцитом фінансових ресурсів, необхідних для розвитку дошкільної освіти.

Поліпшення якості дошкільної освіти є необхідною умовою для розвитку особистості. Основними завданнями дошкільної освіти є збереження та зміцнення фізичного, психічного і духовного здоров'я дитини, виховання любові до Батьківщини, шанобливого ставлення до родини, поваги до народних традицій і звичаїв, свідомого ставлення до себе, оточення та навколишнього природного середовища, формування особистості дитини, розвиток її творчих здібностей, набуття нею соціального досвіду тощо.

У рамках Закону України «Про дошкільну освіту» в м.Кіровограді існує 39 дошкільних навчальних закладів.

91% дітей п'ятирічного віку міста уже здобувають дошкільну освіту.

Показник охоплення дошкільною освітою дітей 5-річного віку, порівняно з минулим роком, збільшився з 87% до 90%.

Станом на вересень 2010 року в 39 дошкільних закладах перебуває 8546 дітей дошкільного віку. Для розвантаження груп дошкільних навчальних закладів при 7 НВО ЗНЗ відкрито 15 дошкільних груп, що дало змогу 304 вихованцям здобувати дошкільну освіту.

За останні роки зріс попит батьків на здобуття дошкільної освіти дітьми раннього дошкільного віку.

У зв'язку з цим в 2009/2010 н.р. відкрито додаткові групи в ДНЗ № 3, 48, 69, 17, 27, 4, 70. Крім того, на базі спеціальної загальноосвітньої школи № 1 та НВО «Школа козацько-лицарського виховання I-II ст. № 21 суспільно-гуманітарний ліцей - дошкільний навчальний заклад», відкрито 2 дошкільні групи, при НВО «ЗОШ I-II ст. № 18 - ДНЗ - ЦДЮТ «Надія» » відкрито дитячий садок.

На виконання вимог Закону України «Про дошкільну освіту» в частині забезпечення соціальних потреб населення щодо реабілітації здоров'я дітей, які мають різні захворювання, створена розгалужена мережа груп компенсуючого типу та спеціальних закладів. Крім того, при 2-х спеціальних дошкільних закладах працюють 15 груп для дітей з вадами зору та в 1-му дошкільному закладі - з порушенням опорно-рухового апарату, в яких в цілому покращують своє здоров'я 396 дітей. При санаторному дошкільному закладі для тубінфікованих дітей проходять реабілітацію 305 дітей.

Здійснюється диференційований та індивідуальний підхід щодо надання послуг дошкільникам, які потребують спеціалізованої дошкільної освіти шляхом створення при ДНЗ груп компенсуючого типу. На базі дошкільних закладів міста працюють групи компенсуючого типу:

- логопедичні (з порушенням мови) - 29 груп, 563 дітей;
- ортопедичні - 12 груп, 171 дитина;
- з порушенням слуху - 1 група, 6 дітей;
- із затримкою психічного розвитку - 3 групи, 24 дитини;
- із захворюваннями шлунково-кишкового тракту - 1 група, 35 дітей;
- з додатковими платними послугами – 24 групи, 398 дітей;
- короткотривалого перебування - 1 група, 15 дітей;
- 24 годинного перебування - 20 груп, 516 дітей.

У м. Кіровограді найпоширенішими формами здобуття дошкільної освіти дітьми п'ятирічного віку є: дошкільні навчальні заклади; групи короткотривалого перебування; групи при загальноосвітніх навчальних закладах; соціально-педагогічний патронат дітей, які не мають можливості відвідувати дошкільні навчальні заклади через їх відсутність, або стан здоров'я дітей тощо. Зокрема, на базі дошкільних закладів міста організовано постійно діючі консультаційні пункти для батьків, батьківські всеобучі, лекторії, школи для батьків, батьківські збори, де педагоги активізують роз'яснювальну роботу щодо переваг та необхідності здобуття дитиною дошкільної освіти за рік до навчання в першому класі. Для проведення такої роботи адміністрації дошкільних навчальних закладів залучають представників органів охорони здоров'я, психологічної служби.

Державний стандарт дошкільної освіти визначений об'ємом Базового компоненту дошкільної освіти та діючих державних програм «Малютко», «Дитина», «Зернятко», «Крок за кроком». У дошкільних навчальних закладах компенсуючого типу застосовуються спеціальні програми. З 01.09.2009 року педагогічні колективи розпочали роботу за Базовою програмою розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі».

У зв'язку із впровадженням Базової програми розвитку дитини «Я у Світі» в практику роботи дошкільних закладів зростають вимоги до навчально-методичного забезпечення якісного освітнього процесу.

Важливим аспектом управлінської діяльності для реалізації завдань Базової програми є створення для дітей різнобічного розвивального середовища, яке дало б кожній дитині можливість проявити себе. Правильно організоване розвивальне середовище дає дитині змогу відчувати психологічну захищеність, сприяє розвитку її особистісних якостей, здібностей, допомагає оволодіти різними способами діяльності.

Ефективне впровадження програми «Я у Світі» базується на оновленні стратегії й тактики взаємодії педагогів з батьками. Сьогодні сім'я і дошкільний навчальний заклад – два важливі інститути соціалізації дитини. На часі складна й відповідальна просвітницька робота дошкільного закладу, спрямована на розширення й поглиблення уявлень членів родин про сучасні освітні завдання, роль вікових та індивідуальних особливостей дитини в її особистісному становленні, сутність компетентності як інтегративної якості особистості. Сьогодні вкрай важливо узгодити позиції та очікування педагогів і батьків, принаймні за основними напрямками. І саме тому одним з головних завдань у роботі з родиною є розвиток партнерських відносин між закладом та сім'єю.

Для урахування потреб різних типів дошкільних закладів, домінуючих напрямів їхньої освітньої діяльності, інтересів вихованців та запитів сімей щодо змісту освітніх послуг нині в місті існують дошкільні заклади з пріоритетними програмами: проект «Школа сприяння здоров'ю»: гармонія здорового тіла і здорового духу та забезпечення психофізичного гарту дошкільників - ДНЗ № 72, «Спадкування на творчий розвиток педагогічних ідей В.Сухомлинського в навчально-виховному процесі дошкільного навчального закладу» - ДНЗ № 24, «Відродження та зміцнення традицій родинного виховання на основі педагогіки С. Русової» - ДНЗ № 68.

Особливу увагу слід приділити питанню наступності в роботі дошкільного навчального закладу та початкової школи. З цією метою колективи дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладів уклали угоди про співпрацю та передбачили заходи, що спрямовані на узгодженість питань щодо розвитку, навчання та виховання дітей старшого дошкільного віку та учнів першого класу, організації з ними освітнього процесу.

З метою досягнення належного рівня якості дошкільної освіти, збереження пріоритетів охорони життя, зміцнення психічного і фізичного здоров'я дошкільнят, забезпечення своєчасного та повноцінного розвитку дитини, психологічного комфорту упродовж останніх років проводиться поглиблена робота з новопризначеними завідуючими, вихователями-методистами ДНЗ, вихователями різних вікових груп, музичними керівниками, логопедами, практичними психологами.

На семінари залучаються науковці, застосовуються інтерактивні форми навчання, вивчається практичний досвід роботи. Науково-методична робота підпорядкована проблемам застосування інноваційних технологій в практику роботи дошкільних навчальних закладів.

Дошкільні навчальні заклади міста спрямовують роботу на подальше оновлення змісту дошкільної освіти, на розширення освітніх послуг відповідно до сучасних потреб дітей та запитів батьків. Враховуючи той факт, що дошкільна освіта – це найперша освітня ланка всієї системи освіти, працівники дошкільних

закладів продовжують гідно, творчо та натхненно працювати над розвитком дитячої особистості, майбутніх громадян України.

Впровадження міської Підпрограми розвитку дошкільної освіти дасть можливість модернізувати систему роботи дошкільних навчальних закладів міста Кіровограда.

II. Визначення проблеми, на розв'язання яких спрямована підпрограма розвитку дошкільної освіти міста.

Причинами виникнення проблеми є:

обмежене фінансування дошкільної освіти, що унеможлиблює відновлення роботи дошкільних навчальних закладів, будівництво нових закладів та модернізацію матеріально-технічної, навчально-методичної бази;

незадовільний стан матеріально-технічного та навчально-методичного забезпечення, недостатня кількість художньої літератури та електронних інформаційних ресурсів у дошкільних навчальних закладах, що негативно впливає на якість дошкільної освіти, перешкоджає виконанню вимог Базового компонента дошкільної освіти;

недостатній рівень кваліфікації педагогічних кадрів;

низька заробітна плата педагогів дошкільних закладів;

У значної частини дошкільних закладів відсутні належно оформлені дитячі майданчики, не вистачає іграшок, навчальних посібників. Потребує поновлення і м'який та твердий інвентар, технологічне та холодильне обладнання харчоблоків та пралень.

Для розв'язання проблеми необхідно створити належні умови для функціонування, збереження та розширення мережі дошкільних навчальних закладів; оновити зміст дошкільної освіти відповідно до суспільних потреб, потреб інноваційного розвитку науки; впровадити сучасні засоби розвитку, навчання та виховання; забезпечити підготовку і видання навчально-методичної літератури; удосконалити механізм моніторингу якості дошкільної освіти, забезпечити підготовку та підвищення кваліфікації педагогічних працівників дошкільних навчальних закладів.

III. Мета та основні завдання підпрограми

Мета підпрограми:

розроблення механізму розвитку дошкільної освіти та його впровадження в практику роботи;

забезпечення захисту конституційних прав дітей дошкільного віку і державних гарантій щодо доступності та безоплатності здобуття такої освіти у державних та комунальних дошкільних навчальних закладах, зокрема дітьми п'ятирічного віку;

створення умов для здобуття доступної та якісної дошкільної освіти;

розвиток широкої мережі дошкільних навчальних закладів різних типів, профілів та форм власності;

зміцнення та розвиток матеріально-технічної бази;

забезпечення економічних і соціальних гарантій для професійної самореалізації педагогічних працівників.

Основними завданнями підпрограми є:

- визначення основних напрямів діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо розвитку дошкільної освіти;
- визначення стратегії та практичних заходів щодо підтримки і розвитку існуючої системи дошкільної освіти та її ефективного функціонування;
- збереження та розвиток мережі дошкільних навчальних закладів, створення умов для їх функціонування;
- зміцнення матеріально-технічної бази дошкільних навчальних закладів, вирішення питань їх фінансування;
- програмно-методичне забезпечення діяльності дошкільних навчальних закладів;
- кадрове забезпечення дошкільних навчальних закладів;
- збереження та зміцнення здоров'я дітей дошкільного віку;
- забезпечення якості й доступності дошкільної освіти як пріоритету освітньої політики в державі;
- створення демократичної системи управління дошкільною освітою та підвищення статусу педагога – дошкільника;
- індивідуалізація освітнього процесу за рахунок збереження і розвитку багатофункціональної мережі дошкільних навчальних закладів;
- збереження та розширення мережі дошкільних навчальних закладів відповідно до освітніх потреб населення та демографічного прогнозування;
- запровадження нових форм організації дошкільної освіти, у тому числі й приватних;
- реалізація Базового компонента дошкільної освіти як державного стандарту, Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі»;
- оновлення змісту і запровадження новітніх технологій у дошкільній освіті;
- розширення спектра освітніх послуг;
- забезпечення умов для всебічного розвитку дітей дошкільного віку, організація дошкільної освіти за одним або кількома пріоритетними напрямками, створення гуртків розвивального та пізнавального характеру, організація соціально-педагогічного патронату сімей з дітьми дошкільного віку;
- впровадження в роботу дошкільних навчальних закладів експериментальної та інноваційної діяльності, у тому числі інклюзивної освіти, враховуючи досвід інших країн та кращих надбань вітчизняної педагогіки та психології;
- створення експериментальних майданчиків по апробації освітніх технологій для роботи з дітьми, у тому числі старшого дошкільного віку.
- зміцнення навчальної та матеріально-технічної бази ДНЗ та НВК;
- забезпечення інформатизації дошкільної освіти;
- залучення засобів масової інформації щодо широкого інформування про кращі педагогічні напрацювання з питань розвитку, виховання та навчання дітей дошкільного віку в умовах роботи дошкільного навчального закладу та родини.

IV. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблем підпрограми

- збереження, розширення та підтримка мережі дошкільних навчальних закладів різних типів;

створення на базі загальноосвітніх навчальних закладів навчально-виховних комплексів „Загальноосвітній навчальний заклад –дошкільний навчальний заклад”;

дотримання вимог законодавства в частині створення умов для здобуття високоякісної дошкільної освіти дітей-дошкільників;

розширення мережі дошкільних навчальних закладів, що провадять діяльність за одним чи кількома пріоритетними напрямками (художньо-естетичний, фізкультурно-оздоровчий, музичний, гуманітарний тощо);

впровадження сучасних освітніх технологій, зокрема забезпечення комп'ютеризації дошкільних навчальних закладів, підключення до Інтернету;

підвищення рівня науково-методичного забезпечення дошкільної освіти, створення інформаційно-методичних комплектів (електронні бази, освітні портали тощо) та створення умов для їх використання у системі дошкільної освіти;

здійснення моніторингу якості дошкільної освіти;

формування у дітей та їх батьків культури здорового способу життя;

модернізація змісту психолого-педагогічної, методичної, практичної підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів;

сприяння утворенню окремих підрозділів з питань дошкільної освіти в міському управлінні освіти;

підвищення ефективності роботи з батьками;

V. Очікувані результати

розширення мережі дошкільних навчальних закладів різних типів;

впровадження сучасних освітніх технологій;

підвищення рівня науково-методичного забезпечення дошкільної освіти;

підвищення ефективності роботи з батьками.

VI. Координація та контроль за виконанням даної підпрограми

Координацію та контроль за виконанням даної підпрограми здійснюється постійною комісією Кіровоградської міської ради з питань освіти, науки, культури, фізичної культури і спорту та молодіжної політики.

VII. Заходи щодо реалізації підпрограми

№ з/п	Заходи	Терміни виконання	Виконавці
3.1. Оптимізація мережі дошкільних навчальних закладів			
3.1.1.	Оптимізувати мережу дошкільних закладів усіх типів та форм власності відповідно до освітніх потреб населення і демографічних прогнозів міст	Щороку	Управління освіти
3.1.2.	Продовжити реорганізацію загальноосвітніх навчальних закладів у навчально-виховні комплекси „Загальноосвітній навчальний заклад – дошкільний навчальний заклад”	2011-2015	Управління освіти
3.1.3.	Продовжити роботу по розширенню мережі компенсуючих, комбінованих дошкільних навчальних закладів, груп для дітей, які потребують корекції вад психічного, фізичного здоров'я, оздоровчої роботи з гнучким режимом дня залежно від потреб батьків конкретного району міста.	2011-2015	Управління освіти
3.1.4.	Розробити заходи по відновленню роботи нефункціонуючих груп у дошкільних навчальних закладах, які використовуються не за призначенням: 2012 –3 групи; 2013 –2 групи; 2014 –1 група; 2015 – 1 група	2011-2015	Управління освіти
3.1.5.	Розробити заходи по відновленню роботи 2-х закритих дошкільних навчальних закладів: 2012 – 1; 2013 – -; 2014 – -; 2015 –1	2011-2015	Управління освіти Кіровоградської міської ради
3.1.6.	Ініціювати вирішення питання щодо будівництва нових дошкільних закладів, виділення для них приміщень у новобудівлях або у житлових будинках, які проектуються	2011-2015	Управління освіти

	до будівництва		
3.1.7.	Розширити мережу груп з додатковими платними послугами	2011-2014	Управління освіти
3.2. Охоплення дітей дошкільною освітою			
3.2.1.	Створити та оновити інформаційний банк даних обліку дітей дошкільного віку в місті	2011-2015, щорічно до 20 серпня	Управління освіти
3.2.2.	Відповідно до освітніх запитів населення спрогнозувати та організувати на базі дошкільних навчальних закладів міста роботу центрів розвитку дитини та груп з різним терміном перебування: прогулянкових; груп вихідного дня; короткотривалого перебування; сімейних	2011-2015, щорічно до 20 серпня	Управління освіти
3.2.3.	Домогтися 90% охоплення дітей віком від 1 до 6 років дошкільною освітою	До 2014	Управління освіти
3.2.4.	Активізувати роз'яснювальну роботу серед батьків дітей 5-ти років щодо значення дошкільної освіти у підготовці дітей до школи, домогтися 100% охоплення дітей п'яти-річок різними формами дошкільної освіти	До 2012	Управління освіти, керівники ДНЗ
3.2.5.	Сприяти охопленню обдарованих дітей різними гуртками, студіями, секціями відповідного напрямку	2011-2015	Управління освіти, Керівники закладів
3.2.6.	Підтримувати та сприяти розвитку приватних дошкільних навчальних закладів та альтернативних форм навчання та виховання дітей дошкільного віку	2011-2015	Управління освіти
3.3. Навчально-виховні програми ДНЗ, науково-методичне забезпечення			
3.3.1.	Модернізувати систему навчально-методичного забезпечення професійної діяльності вихователів ДНЗ шляхом визначення базових закладів для розробки комп'ютерно-програмного забезпечення та впровадження сучасних	2011-2015	Управління освіти

	інформаційних технологій.		
3.3.2.	Запроваджувати систему проведення міських виставок-ярмарків матеріалів напрацювань педагогів дошкільних закладів	2011-2015, січень вересень	Управління освіти та його структурні підрозділи
3.3.3.	Сприяти широкому висвітленню роботи по забезпеченню населення достатньою та якісною дошкільною освітою в засобах масової інформації. Запровадити медіа-освіту та створити: інформаційну дошкільну програму, огляд-конкурс - «Я у світі»; електронну пошту для батьків – «Зростаємо разом»	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники закладів
3.3.4.	Започаткувати проведення міського конкурсу „Вихователь року”	2012-2016	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники закладів
3.3.5.	При дошкільних навчальних закладах і методичних кабінетах створити просвітницькі центри для батьків щодо популяризації знань з родинної педагогіки, досвіду забезпечення взаємозв'язку між сім'єю та дошкільним навчальним закладом	2011-2016	Управління освіти та його структурні підрозділи
3.3.6.	Вивчати та поширювати зарубіжний досвід співпраці з міжнародними фондами і програмами у сфері професійного вдосконалення педагогів ДНЗ, інформування педагогічної громадськості про зарубіжні освітні системи; сприяння участі кіровоградських педагогічних та науково-педагогічних працівників у заходах, що проводяться в країні та за кордоном	2011-2016	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники закладів
3.3.7.	Забезпечувати дошкільні навчальні заклади міста періодичними фаховими виданнями, навчальними посібниками, популярною психолого-педагогічною літературою, особливими програмами родинного виховання шляхом внесення	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники закладів

	доповнень до бюджетної програми “Забезпечення підручниками”, заклавши витрати для дошкільної освіти		
3.3.8.	В рамках Базового компонента дошкільної освіти, Базової програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі», що визначають зміст та обсяг дошкільної освіти, урізноманітнювати програми, системи і моделі дошкільної освіти, створювати належні умови для фізичного, морального та розумового розвитку дітей.	2011-2015	Управління освіти його структурні підрозділи
3.4. Кадрове забезпечення			
3.4.1.	Розробити систему сприяння в направленні на навчання у вищі навчальні заклади працівників дошкільних навчальних закладів на пільгових умовах	2011	Управління освіти
3.4.2.	Створити механізм взаємодії вищих педагогічних навчальних закладів з управлінням освіти щодо визначення базових закладів для проведення практики студентів	2011	Управління освіти
3.4.3.	В загальноосвітніх навчальних закладах міста організувати профорієнтаційну роботу шляхом створення профільних класів педагогічної орієнтації (для роботи з дітьми дошкільного віку)	2011-2015	Управління освіти
3.4.4.	Щорічно аналізувати фактичну потребу дошкільних навчальних закладів міста в педагогічних кадрах, своєчасно направляти заявку на заміщення вакантних посад молодими спеціалістами	2011-2015	Управління освіти, керівники закладів
3.4.5.	Здійснювати заохочення та матеріальну підтримку переможців професійного конкурсу “Вихователь року” та оглядів-конкурсів по підготовці дошкільних навчальних закладів до нового навчального року	2011-2015	Управління освіти
3.5. Розвиток та вдосконалення матеріально-технічної бази			

3.5.1.	Провести інвентаризацію стану : - технологічного обладнання харчоблоків та пралень; твердого та м'якого інвентарю; посуду	2011-2015	Управління освіти
3.5.2.	При формуванні бюджетних запитів планувати кошти на оновлення інвентарю та технологічного обладнання	2011-2015	Управління освіти
3.5.3.	Здійснити обстеження технічного стану будівель ДНЗ, за результатами забезпечити складання дефектних актів	2011-2015	Управління освіти
3.5.4.	Розробити плани проведення ремонтних робіт у дошкільних навчальних закладах на 2011-2015 роки	2011-2015	Управління освіти
3.5.5.	Провести ремонт та реконструкцію ігрових та спортивних майданчиків	2011-2015	Управління освіти
3.5.6.	При формуванні бюджетних запитів планувати кошти для здійснення першочергових капітальних ремонтів дошкільних навчальних закладів	2011-2015	Управління освіти
3.5.7.	Забезпечити інформатизацію ДНЗ	2011-2015	Управління освіти

Підпрограма 4. Загальна середня освіта

I. Загальні положення

Підготовка підпрограми по загальній середній освіті міста Кіровограда зумовлена процесами модернізації національної системи освіти в Україні, підвищенням ролі регіонального компонента в її розвитку. Особливістю освіти міста є її належний соціальний, культурний, науковий потенціал. Головним досягненням розвитку освіти в місті Кіровограді за період 2008-2010 років є міська самодостатня варіативна система навчально-виховних закладів усіх рівнів, що стабільно працює і перебуває в постійному розвитку, має суттєвий потенціал на шляху створення умов доступної якісної освіти протягом життя. За своїми обсягами і розгалуженістю міська система у всіх своїх ланках досить коректно узгоджена з кількісними показниками населення міста та його потребами в освітніх послугах.

Кількісні виміри та варіативність загальноосвітньої мережі в місті у 2010 році забезпечують відповідно диференційовані умови в різних за статусом загальноосвітніх навчальних закладах для задоволення освітніх потреб усіх основних категорій їх споживачів: у традиційних ЗНЗ, для обдарованих дітей, дітей із соціально незахищених родин, дітей-сиріт, дітей з особливими потребами, з проблемами здоров'я і розвитку, для працюючої молоді тощо.

У м. Кіровограді в 201/2011 н.р. функціонують 44 загальноосвітні заклади і 1 заклад I-II рівня акредитації, в яких відкрито 872 класи де навчається 21764 учня. На практиці останніми роками в місті розпочалося зміщення акцентів з позиції „Освіта для всіх” на утвердження принципу „Освіта для кожного”. На сьогодні в місті функціонує 3 гімназії, 6 ліцеїв у складі НВК та НВО, 1 колегіум, що становить 22,7% від загальної кількості загальноосвітніх навчальних закладів. Модернізація системи освіти міста спрямована на підвищення якості надання освітніх послуг та формування єдиного соціокультурного простору. Здобуття повної загальної середньої освіти стало не лише конституційним правом, а й обов'язковою нормою для громадян України.

Формування мережі загальноосвітніх навчальних закладів, комплектування 1-х та 10-х класів проводиться відповідно до загальнодержавних нормативів, встановлених Міністерством освіти і науки України.

З метою забезпечення рівного доступу молоді до якісної освіти в місті збережено вечірне відділення, застосовуються індивідуальна форма навчання та екстернат. Актуальним є питання пошуку власної моделі профільного навчання, адаптованої до умов нашого міста.

На виконання ст. 35 Закону України "Про освіту", ст. 6 Закону України "Про загальну середню освіту", постанови Кабінету Міністрів України від 12.04.2000 р. № 646 "Про затвердження Інструкції з обліку дітей і підлітків шкільного віку" управлінням освіти, загальноосвітніми навчальними закладами затверджені первинні списки дітей шкільного віку, щомісячно аналізується рівень здобуття ними повної загальної середньої освіти.

II. Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована підпрограма

Сьогодні в системі освіти міста відбуваються як позитивні, так і негативні процеси, зумовлені змінами у суспільстві. Через фінансово-економічну нестабільність, нерівномірність бюджетних витрат, соціальну розмежованість у суспільстві недостатньо забезпечені потреби в освіті нової якості. Реальна практика освіти міста мало узгоджена з європейськими нормами та стандартами. Насамперед, це стосується духовного розвитку людини, вибору нею цінностей морального життя. Проблемним залишається питання управління освітою, яке здебільшого ґрунтується на функції контролю. Не в повній мірі забезпечується моніторинг якості освіти.

III. Мета та основні завдання

Мета підпрограми:

загальна спрямованість модернізації освіти міста полягає у необхідності привести її у відповідність з європейськими стандартами, потребами сучасного життя, цілеспрямовано орієнтувати на задоволення запитів жителів міста щодо якісної та доступної освіти;

піднесення ролі загальної середньої освіти в здатності молодого покоління, що її здобуло, повноцінно жити і бути успішним у новому світі, адекватно реагувати на зміни, постійно самовдосконалюватися;

матичного шкільного навчання;

забезпечення рівного доступу до здобуття якісної загальноосвітньої профільної та допрофесійної підготовки учнівської молоді;

виявлення та розвиток професійних інтересів учнів;

реалізація ідей неперервної освіти впродовж життя.

Основні завдання підпрограми:

загальна середня освіта як найтриваліша і обов'язкова складова безперервної освіти вимагає радикальних змін, а саме:

якісний розвиток варіативної мережі загальної середньої освіти, реструктуризація її інфраструктури, форм навчання (у т.ч. дистанційного) у напрямі створення умов рівного доступу для мешканців міста;

індивідуалізація та диференціація навчання, переходу на особистісно орієнтовані педагогічні технології;

забезпечення у старшій школі профільності навчання;

забезпечення наступності навчального змісту і вимог між початковою та основною школою, між основною та старшою школою, загальноосвітньою підготовкою та вимогами професійно-технічної та вищої освіти;

забезпечення впровадження Державних стандартів освіти;

якісне оновлення бібліотечних фондів загальноосвітніх навчальних закладів міста;

перетворення шкільних бібліотек у бібліотечно-інформаційні медіацентри, які б відповідали потребам інформаційно-бібліографічного обслуговування всіх учасників навчально-виховного процесу.

IV. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблем підпрограми

Модернізація освіти міста полягає у необхідності привести її у відповідність з європейськими стандартами, потребами сучасного життя, цілеспрямовано орієнтувати на задоволення запитів жителів міста щодо якісної та доступної освіти.

V. Очікувані результати

Виконання підпрограми забезпечить:

оптимізація мережі груп продовженого дня загальноосвітніх навчальних закладів відповідно до потреб населення;

забезпечення стабільного функціонування закладів освіти та якісного надання освітніх послуг;

удосконалення організації навчально-виховного процесу відповідно до загальнолюдських цінностей, сучасних умов та науково-технічних досягнень;

впровадження нових моделей профільного та допрофільного навчання;

створення умов для вибору учнями профілю навчання згідно з їхніми інтересами;

забезпечення оснащення кабінетів для профільного навчання старшокласників;

створення єдиного освітнього простору на основі наступності та інтеграції змісту загальної середньої і позашкільної освіти;

наявність в кожному загальноосвітньому навчальному закладі бібліотечно-інформаційного медіацентру.

VI. Координація та контроль за виконанням даної підпрограми

Координацію та контроль за виконанням даної підпрограми здійснюється постійно діючою комісією Кіровоградської міської ради з питань освіти, науки, культури, фізичної культури і спорту та молодіжної політики.

VII. Заходи щодо реалізації підпрограми

<i>№</i>	<i>Зміст заходу</i>	<i>Термін виконання</i>	<i>Виконавці</i>
4.1. Забезпечення рівного доступу дітей та молоді до якісної освіти			
4.1.1.	Створювати умови щодо впровадження нових державних стандартів та навчальних програм із базових дисциплін	постійно до 2015 року	Керівники навчальних закладів
4.1.2.	Сприяти збереженню та розширенню мережі закладів нового типу з урахуванням освітніх запитів і потреб жителів мікрорайонів міста	постійно до 2015 року	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники закладів освіти
4.1.3.	Створювати умови для реалізації громадянами України, які тимчасово або постійно проживають за кордоном, права	постійно до 2015 року	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники закладів освіти

<i>№</i>	<i>Зміст заходу</i>	<i>Термін виконання</i>	<i>Виконавці</i>
	на повну загальну середню освіту		
4.1.4.	Вживати конкретних заходів щодо задоволення освітніх потреб громадян, які належать до національних меншин	постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники закладів освіти
4.1.5.	Проводити роботу щодо надання можливості отримання середньої освіти у порядку екстернату	постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники закладів освіти
4.1.6.	Забезпечувати повне охоплення навчанням дітей та підлітків шкільного віку	постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники закладів освіти
4.1.7.	Проводити роботу в кожному загальноосвітньому навчальному закладі по організації щоденного контролю за відвідуванням учнями школи	постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники закладів освіти
4.1.8.	Забезпечувати належні умови для поступової адаптації учнів 5-х класів до особливостей навчання в школі II ступеня	постійно	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники закладів освіти
4.1.9.	Розробляти спільно з психологами рекомендації вчителям-предметникам та поради батькам майбутніх п'ятикласників щодо сприяння поступовій адаптації учнів до особливостей навчання в школі II ступеня	2011-2012	Структурні підрозділи управління освіти, керівники закладів освіти
4.2. Шестирічна дитина в школі			
4.2.1.	Вивчати питання адаптації шестирічної дитини до шкільного навчання	Постійно	Структурні підрозділи управління освіти, керівники закладів освіти
4.2.2.	Вивчати питання щодо забезпечення наступності між дошкільною та початковою освітою	Постійно	Структурні підрозділи управління освіти, керівники закладів освіти
4.2.3.	Створювати умови для адаптації до навчання у загальноосвітніх навчальних закладах дітям, які з різних причин не відвідували дошкільні заклади	Постійно	Керівники закладів освіти

<i>№</i>	<i>Зміст заходу</i>	<i>Термін виконання</i>	<i>Виконавці</i>
4.2.4.	Аналізувати структуру і зміст варіативної частини робочих навчальних планів у початкових класах загальноосвітніх навчальних закладів	2011-2012	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники закладів освіти
4.2.5.	Зберігати та розширювати відповідно до потреб мережу груп подовженого дня у загальноосвітніх навчальних закладах	2011-2015	Управління освіти, керівники закладів освіти
4.2.6.	Забезпечувати обладнанням спальні кімнати для першокласників	2011-2015	Управління освіти, керівники закладів освіти
4.2.7.	Забезпечувати ігрові кімнати навчальних закладів необхідними дидактичними та ігровими матеріалами	2011-2012	Керівники закладів освіти
4.2.8.	Забезпечувати придбання спортивного інвентарю для організації активного відпочинку молодших школярів	2011-2015	Керівники закладів освіти
4.2.9.	Проводити інвентаризацію шкільних меблів та вирішити питання забезпечення ними учнів початкової школи відповідно до санітарно-гігієнічних вимог	2011-2012	Керівники закладів освіти
4.3. Профільне навчання			
4.3.1.	Розширювати мережу шкіл нового типу та класів з профільним навчанням	2011-2015	Управління освіти
4.3.2.	Проводити діагностичні дослідження щодо вибору молоддю форм профільного навчання	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники закладів освіти
4.3.3.	Забезпечувати сучасними навчальними кабінетами навчальні заклади міста відповідно до визначених профілів	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники закладів освіти
4.3.4.	Розміщувати інформацію з питань змісту та напрямів профілізації загальноосвітніх навчальних закладів різних типів на WEB-сайті шкіл	2011-2015	Керівники закладів освіти

<i>№</i>	<i>Зміст заходу</i>	<i>Термін виконання</i>	<i>Виконавці</i>
4.3.5.	Поновлювати та вдосконалювати профорієнтаційну роботу з учнями 5–9-х класів	2011-2015	Керівники закладів освіти
4.3.6.	Розширювати мережу факультативів, спецкурсів, гуртків для учнів 8-9 класів з метою поглибленого вивчення окремих навчальних предметів	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники закладів освіти
4.3.7.	Сприяти відкриттю у загальноосвітніх закладах міста класів з поглибленим вивченням основ наук, науково-навчальних центрів	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники закладів освіти
4.3.8.	Здійснювати моніторинг щодо відслідкування ефективності системи профільного навчання	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники закладів освіти
4.3.9.	Проводити системний моніторинг щодо вивчення потреб учнів, батьків, педагогів з питань організації профільного навчання	2011-2015	Керівники закладів освіти
4.3.10.	Впроваджувати дистанційну освіту для старшокласників	2011-2015	Керівники закладів освіти
4.3.11.	Вивчати питання готовності педагогічних кадрів для роботи у профільних класах	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники закладів освіти
4.4. Шкільна бібліотека			
4.4.1.	Проводити паспортизацію шкільних бібліотек закладів освіти міста	2011-2012	Управління освіти та його структурні підрозділи, бібліотеки закладів освіти
4.4.2.	Створювати єдину інформаційно-ресурсну базу даних діяльності шкільних бібліотек	2011-2012	Управління освіти та його структурні підрозділи, бібліотеки закладів освіти
4.4.3.	Організовувати та контролювати підвищення кваліфікації бібліотечних працівників у визначений термін	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники закладів освіти
4.4.4.	Вивчати, узагальнювати та поширювати передовий досвід шкільних бібліотекарів	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники закладів освіти

<i>№</i>	<i>Зміст заходу</i>	<i>Термін виконання</i>	<i>Виконавці</i>
4.4.5.	Організувати проведення конкурсів фахової майстерності бібліотечних працівників закладів освіти	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники закладів освіти
4.4.6.	Складати бібліографічні покажчики, інформаційні і рекомендаційні списки літератури для використання у навчально-виховному процесі спільно з бібліотеками загальноосвітніх навчальних закладів	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, бібліотеки закладів освіти
4.4.7.	Сприяти створенню електронних каталогів фондів шкільних бібліотек	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники закладів освіти
4.4.8.	Поповнювати фонди бібліотек педагогічними виданнями, навчально-методичною літературою	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники закладів освіти
4.4.9.	Удосконалювати комплектування фондів художньою та довідковою літературою	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники закладів освіти
4.4.10.	Здійснювати поступову заміну та оновлення фонду літератури з урахуванням навчальних програм	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники закладів освіти
4.4.11.	Здійснювати передплату на основні педагогічні періодичні видання	2011-2015	Керівники закладів освіти
4.4.12.	Забезпечувати бібліотеки закладів освіти комп'ютерною технікою	2011-2015	Управління освіти
4.4.13.	Створювати автоматизовані робочі місця бібліотекаря та користувача в бібліотеках закладів освіти	2011-2015	Керівники закладів освіти
4.4.15.	Забезпечувати підключення до інформаційної мережі "Інтернет" бібліотечно-інформаційних медіацентрів	2011-2012	Керівники закладів освіти
4.4.16.	Здійснювати поступову заміну та оновлення стелажів, книжкових шаф, полиць та інших меблів для обладнання шкільної бібліотеки	2011-2015	Управління освіти

<i>№</i>	<i>Зміст заходу</i>	<i>Термін виконання</i>	<i>Виконавці</i>
4.4.17.	Забезпечувати бібліотечною документацією (сумарні та інвентарні книги, індивідуальні картки обліку, щоденники роботи) та бібтехнікою	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники закладів освіти
4.5. Матеріально-технічне забезпечення			
4.5.1.	Завершити оформлення Державних актів на право користування земельними ділянками кожного закладу освіти	2011-2012	Міська рада, управління освіти, загальноосвітні навчальні заклади
4.5.2.	Провести технічний аналіз стану приміщень навчально-виховних та позашкільних закладів з метою визначення необхідності проведення ремонтних робіт	2011-2015	Міська рада, управління освіти, загальноосвітні навчальні заклади
4.5.3.	Провести планові ремонтні роботи у навчальних закладах	2011-2015	Управління освіти, загальноосвітні навчальні заклади
4.5.4.	Провести ремонт спортивних майданчиків, огорож, асфальтного покриття у загальноосвітніх навчальних закладах	2011-2015	Міська рада, управління освіти, загальноосвітні навчальні заклади
4.5.5.	Провести заміну та оновлення комплектів меблів для навчальних кабінетів відповідно до санітарно-гігієнічних норм	2011-2015	Міська рада, управління освіти, загальноосвітні навчальні заклади
4.5.6.	Провести із залученням відповідних спеціалістів обстеження покрівель з метою визначення їх дефектів та проведення відповідних ремонтних робіт	2011-2015	Управління освіти, загальноосвітні навчальні заклади
4.5.7.	Провести розчистку та знесення аварійних дерев на території закладів освіти, за погодженням екологічної служби	2011-2015	Міська рада, управління освіти, загальноосвітні навчальні заклади
4.5.8.	Розробити заходи по ремонту підвальних приміщень загальноосвітніх навчальних закладів	2011-2012	Управління освіти, загальноосвітні навчальні заклади

Підпрограма 5. Позашкільна освіта

І. Загальні положення

Позашкільна освіта в сучасному суспільстві є одним із провідних чинників розвитку особистості та її ефективної інтеграції в соціокультурне середовище України. Позашкільні навчальні заклади як важлива ланка безперервної освіти України забезпечують реалізацію потреб, запитів та інтересів вихованців, учнів, слухачів у самореалізації та професійному самовизначенні, розвитку їх творчого потенціалу у сфері культури, мистецтва, наукових знань, техніки, виробництва, життєвої практики.

Нормативну базу функціонування позашкільної освіти складають Конституція України, закони України «Про освіту», «Про позашкільну освіту».

Актуальність підпрограми обґрунтовується необхідністю визначення стратегії розвитку позашкільної освіти дітей та підлітків у сучасних соціально-економічних умовах, суспільним запитом на творчу особистість, здатну до самореалізації та саморозвитку, яка сповідує гуманістичні цінності та цінності здорового способу життя.

Підпрограма розрахована на весь період з 2011 до 2015 років враховує вікові, індивідуальні та психолого-педагогічні особливості вихованців. Позашкільна освіта в нашому місті – це цілісна система, заснована на ідеї розвитку особистості цільового вибору, що загалом доповнює середню освіту.

Свобода вибору та доступність є пріоритетом усіх напрямів та змісту позашкільної освіти міста. Позашкільні навчальні заклади міста працюють за особистісно-орієнтованими моделями розвитку, передбачають запровадження проектних експериментальних програм, які користуються попитом, згуртовують дітей та школярів різновікових категорій.

Урізноманітнює роботу позашкільних навчальних закладів сумісна робота з загальноосвітніми навчальними закладами міста. Позашкільна освіта як складова безперервної освіти відповідає сучасним вимогам і є перспективною в розвитку освітньої галузі міста.

Підпрограма розвитку позашкільної освіти і виховання є результатом проектно-цільової діяльності, що забезпечує цілісність педагогічного впливу на розвиток особистості дитини через такі змістово-технологічні компоненти:

досвід навчально-пізнавальної діяльності, що фіксується у формі додаткових знань (знання про природу, суспільство, культуру, людей, знаряддя праці, матеріали та інструменти);

досвід практичної діяльності, що включає формування способів діяльності. Вона передбачає залучення учнів до різних форм предметно-перетворювальної, індивідуально-творчої, суспільно корисної, пізнавальної, ігрової, рекреаційної діяльності тощо.

Змістово-технологічні компоненти підпрограми спрямовані на формування компетенцій, які передбачають розвиток здатності учнів, вихованців, слухачів вирішувати проблеми повсякденного життя на основі використання отриманих знань, умінь, навичок і способів діяльності.

II. Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована підпрограма

Актуальною залишається проблема оновлення та модернізації матеріально-технічного забезпечення позашкільних навчальних закладів, пошуку нових, сучасних методик роботи з дітьми та створення належних умов для зайнятості школярів у вільний від уроків час.

III. Мета та основні завдання підпрограми

Мета підпрограми :

забезпечення вільного, творчого, інтелектуального, духовного розвитку дітей, учнівської молоді позашкільних навчальних закладах міста, доступності позашкільної освіти, гарантування права громадянам на її здобуття.

Підпрограма має визначити основні напрями діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо збереження та розвитку позашкільних закладів. Вона охоплює інтереси дітей та підлітків, шкільної молоді.

Основні завдання підпрограми:

збереження та розвиток мережі позашкільних навчальних закладів, створення умов для їх функціонування;

дотримання загальнодидактичних принципів навчання та виховання, специфічних, характерних для сучасної позашкільної освіти;

організація навчально-виховного процесу в позашкільному навчальному закладі на гуманістичних засадах;

наповнення програм змістом відповідно до вікових особливостей вихованців, рівня їх підготовки;

створення здоров'язберігаючого освітнього середовища в позашкільному навчальному закладі;

реалізація у процесі роботи компетентнісно-орієнтованого, інтегрально-діяльнісного, системно-комплексного підходів до організації навчально-виховного процесу;

оптимальне поєднання різних форм та методів організації навчально-виховної роботи в позашкільному навчальному закладі;

створення належних умов для особистісного зростання кожного вихованця;

активне впровадження дитячих демократичних ініціатив у систему позашкільної освіти;

інтеграція зусиль різних соціальних інституцій з метою виховання підростаючого покоління засобами позашкільної освіти;

зміцнення матеріально-технічної бази позашкільних навчальних закладів, вирішення питання їх фінансування;

створення умов для соціального захисту педагогічних працівників, вихованців, учнів, слухачів позашкільних навчальних закладів.

Позашкільна освіта міста залишається для дітей та юнацтва важливою сходинкою в духовному, моральному, інтелектуальному розвитку. Сьогодні в системі позашкільної освіти міста функціонує 5 позашкільних навчальних закладів та 20 центрів естетичного виховання за різними профілями навчально-виховної роботи, в яких виховується та творчо розвивається понад 50 % учнівської молоді.

IV. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблем підпрограми

створення умов для розвитку творчих здібностей дітей та молоді шляхом максимального охоплення позашкільною освітою;

удосконалення системи підготовки педагогічних працівників позашкільних навчальних закладів.

V. Очікувані результати

Виконання підпрограми дасть можливість:

підвищення якості навчально-виховного процесу та рівня організації роботи позашкільного навчального закладу з надання знань, формування вмінь і навичок за інтересами, забезпечення потреб особистості у творчій самореалізації, підготовки до активної професійної та громадської діяльності вихованців, учнів, слухачів;

запровадження випереджувальних педагогічних методик для згуртування школярів та учнівської молоді навколо сучасних ініціатив, спрямованих на виконання колективних творчих справ органами учнівського самоврядування;

покращення програмно-методичного забезпечення діяльності позашкільних навчальних закладів;

створення ефективної системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів у сфері педагогічної освіти;

зміцнення матеріально-технічної бази позашкільних навчальних закладів;

забезпечення соціального захисту учасників навчально-виховного процесу;

популяризація моделі сучасного розвитку позашкільної освіти міста на основі партнерських відносин з культурно-просвітницькими закладами міста, дитячо-молодіжними громадськими організаціями, місцевою пресою та телебачення.

VI. Координація та контроль за виконанням даної підпрограми

Координація та контроль за виконанням даної підпрограми здійснюється постійною комісією Кіровоградської міської ради з питань освіти, науки, культури, фізичної культури і спорту та молодіжної політики.

VII. Заходи щодо реалізації підпрограми

п/п	№	Зміст заходу	Термін виконання	Відповідальні виконавці
5.1. Мережа позашкільних навчальних закладів				
5.1.1.		Збереження та розвиток мережі позашкільних навчальних закладів, створення умов для їх функціонування	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи
5.1.2.		Розширення взаємодії основної та позашкільної освіти, відкриття філій позашкільних навчальних закладів на базі загальноосвітніх навчальних закладів	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи

5.1.3.	Розширення та залучення до отримання позашкільної освіти дітей з обмеженими можливостями	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи
5.1.4.	Забезпечення соціально-педагогічної, педагогічної, психолого-педагогічної підтримки дітей «групи ризику» через розвиток проектної діяльності програм канікулярної зайнятості і залучення до занять у творчих об'єднаннях позашкільних навчальних закладів	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи
5.1.5.	Відкриття при спеціалізованій загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів № 32 центру естетичного виховання «Анюта»	2011-2012	Управління освіти
5.2. Навчальні програми			
5.2.1.	Поповнювання банку навчальних програм, дидактичного забезпечення навчально-виховного процесу в гуртках, творчих об'єднаннях	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи
5.2.2.	Сприяння видавничій діяльності навчальних програм, дидактичного забезпечення навчально-виховного процесу в гуртках, творчих об'єднаннях	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи
5.3. Науково-методичне забезпечення			
5.3.1..	Сприяння впровадженню програмно-методичної бази позашкільної освіти	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи
5.3.2.	Забезпечення позашкільних навчальних закладів науково-методичними матеріалами	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи
5.3.3.	Забезпечення дотримання загальнодидактичних принципів навчання та виховання, специфічних, характерних для сучасної позашкільної освіти	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи
5.3.4.	Забезпечення узагальнення та поширення перспективного педагогічного досвіду	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи

5.3.5.	Проведення аналізу стану навчально-виховного процесу та рівня розвитку учнів відповідно до завдань позашкільної освіти	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи
5.3.6.	Сприяння організації співробітництва з різними соціальними інституціями у вихованні дітей та підлітків	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи
5.4.7.	Здійснення організації роботи методичних об'єднань та координація їх діяльності	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи
5.4. Матеріально-технічна база			
5.4.1.	Сприяння укомплектуванню позашкільних навчальних закладів сучасними засобами навчання	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи
5.4.2.	Сприяння зміцненню та модернізації матеріально-технічної бази закладів позашкільної освіти	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи
5.4.3.	Забезпечення комп'ютеризації у всіх позашкільних закладах міста та підключення їх до мережі інтернет	2013-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи

Підпрограма 6. Освіта осіб з особливими потребами

I. Загальні положення

Освіта осіб з особливими потребами - це комплексний процес забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітям з особливими освітніми потребами шляхом організації їх навчання у загальноосвітніх навчальних закладах на основі застосування особистісно орієнтованих методів навчання, з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких дітей.

Визначення оптимальних шляхів і засобів впровадження інклюзивного навчання ґрунтується на основі відповідного нормативно-правового, навчально-методичного, кадрового, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення.

II. Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована підпрограма

недостатній рівень охоплення спеціальною допомогою дітей з особливими освітніми потребами;

неготовність загальноосвітніх навчальних закладів до навчання дітей з вадами у розвитку.

III. Мета та основні завдання підпрограми

Мета підпрограми:

визначення пріоритетів державної політики у сфері освіти в частині забезпечення конституційних прав і державних гарантій дітям з особливими освітніми потребами;

створення умов для удосконалення системи освіти та соціальної реабілітації дітей з особливими освітніми потребами, у тому числі з інвалідністю, шляхом упровадження інноваційних технологій, зокрема, інклюзивного навчання;

створення інноваційної моделі загальноосвітнього навчального закладу, здатного забезпечити умови для особистісного розвитку, творчої самореалізації та соціалізації дитини з особливими освітніми потребами;

формування нової філософії суспільства щодо позитивного ставлення до дітей та осіб з порушеннями психофізичного розвитку та інвалідністю.

Основні завдання підпрограми:

удосконалення нормативно-правового, науково-методичного, фінансово-економічного забезпечення, орієнтованого на впровадження інклюзивного навчання;

запровадження інноваційних освітніх технологій в контексті форм інклюзивного підходу та моделей надання спеціальних освітніх послуг для дітей з особливими освітніми потребами, в тому числі з інвалідністю;

формування освітньо-розвивального середовища для дітей з особливими освітніми потребами шляхом забезпечення психолого-педагогічного, медико-соціального супроводу;

впровадження інклюзивної моделі навчання у загальноосвітніх навчальних закладах з урахуванням потреби суспільства;

забезпечення доступу до соціального середовища та навчальних приміщень, розроблення та використання спеціального навчально-дидактичного забезпечення, реабілітаційних засобів навчання;

удосконалення системи підготовки та перепідготовки педагогічних кадрів, які працюють в умовах інклюзивного навчання;

залучення батьків дітей з особливими освітніми потребами до участі у навчально-реабілітаційному процесі з метою підвищення його ефективності.

IV. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблем підпрограми

забезпечення соціального захисту дітей з особливими потребами;
створення умов для збереження і зміцнення здоров'я учнівської молоді;
індивідуалізація та диференціація навчання дітей з особливими потребами;
створення ефективної системи підготовки і перепідготовки педагогічних кадрів, їх атестації та професійного удосконалення.

V. Очікувані результати

створення належних умов для функціонування розвитку інклюзивної освіти;
рання реабілітація;
забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами на рівний доступ до якісної освіти незалежно від стану здоров'я, місця проживання;
покращення навчально-методичного, консультаційного забезпечення освітнього процесу;
покращення якості освіти для дітей з особливими освітніми потребами;
створення умов для соціально-трудової реабілітації.

VI. Координація та контроль за виконанням даної підпрограми

Координація та контроль за виконанням даної підпрограми здійснюється постійно діючою комісією Кіровоградської міської ради з питань освіти, науки, культури, фізичної культури і спорту та молодіжної політики.

VII. Заходи щодо реалізації підпрограми

№ п/п	Зміст заходу	Термін виконання	Відповідальні виконавці
6.1. Рання корекція			
6.1.1.	Розширення мережі корекційних груп різних напрямків при ДНЗ	До 2012 року	Управління освіти та його структурні підрозділи
6.2. Медико-психолого-педагогічна допомога в навчальних закладах			
6.2.1.	Забезпечення якісного психолого-медико-педагогічного супроводу дитини з особливими потребами	До 2015 року	ПМПК
6.2.2.	Надання консультативно-методичної допомоги батькам (особам, які їх замінюють), педагогам, лікарям, працівникам	До 2015 року	ПМПК

	соціально-педагогічних служб з питань виховання, навчання і лікування дітей з відхиленнями в розвитку, з девіантною поведінкою, у тому числі тих, які не підлягають направленню до спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів		
6.2.3.	Організація постійно діючих семінарів для вчителів загальноосвітніх шкіл з питань навчання дітей з особливими освітніми потребами	Вересень 2011 року	ПМПК ЦМСПС
6.3. Спецшколи, інтернати			
6.3.1.	Сприяння та допомога в наданні ліцензованих умов (на базі навчального закладу) для здобуття професійно-технічної освіти дітям з вадами розвитку в НВО „ЗОШ – інтернат I-III ступенів – ЦПВ”, НВО – СЗОШ I-II ступенів № 1 – ДНЗ, НВО „СЗОШ для дітей з вадами слуху”	Вересень 2001-2015рр.	Управління освіти, керівники навчальних закладів
6.3.2.	Забезпечення доступності здобуття професійно-технічної освіти дітям з вадами у розвитку на базі обласних ПТУ	До 2011 р.	Управління освіти
6.4. Спеціальні програми реабілітації дітей			
6.4.1.	Здійснення реабілітації дітей-інвалідів відповідно до індивідуальних програм	До 2015 року	Управління освіти та його структурні підрозділи
6.5. Інклюзія			
6.5.1.	Створення архітектурної безбар'єрності ЗНЗ для організації інклюзивного навчання	До 2015 року	Управління освіти та його структурні підрозділи
6.5.2.	Запровадження інклюзивного навчання шляхом створення спеціальних класів при ЗНЗ	Щороку до вересня 2011 - 2015	Управління освіти та його структурні підрозділи

Підпрограма 7. Професійний розвиток педагогічних працівників

I. Загальні положення

Запорукою успіху функціонування системи педагогічної освіти є її безперервність. Зміни, що відбуваються в галузі освіти, потребують постійного фахового вдосконалення працюючих педагогів. Важливим фактором забезпечення безперервності педагогічної освіти є формування потреби у вчителя до підвищення фахового рівня та самоосвіти.

Відповідно до потреб часу збільшується кількість та урізноманітнюються форми післядипломної педагогічної підготовки. Найбільш корисним є участь вчителів в міжкурсових заходах. Вона передбачає спілкування з колегами, обмін досвідом, отримання інформації щодо реформ, які відбуваються в освітній галузі, та ознайомленням зі змінами в нормативній базі, відвідування уроків колег, отримання знань про сучасні методики викладання, їх практичну спрямованість.

Однією з форм безперервної освіти та пошуку й заохочення творчо працюючих педагогічних працівників є проведення конкурсів фахової майстерності «Учитель року» та «Вихователь року».

II. Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована підпрограма

Підвищення кваліфікації педагогічних працівників, індивідуалізації та варіативності навчання вчителів.

III. Мета та основні завдання підпрограми

Мета підпрограми:

підготовка й підтримка компетентного педагога;
підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Основні завдання підпрограми:

створення умов для безперервного педагогічного росту педагогічних працівників;

посилення практичної та особистісно-орієнтованої спрямованості навчання та його наближення до місця праці;

зростання ролі самоосвіти й методичної роботи на різних рівнях: шкільному, міському, обласному;

впровадження в навчальний процес комп'ютерних технологій, які забезпечують високу комп'ютерну грамотність педагогів;

більш ефективно вивчення використання ППД та впровадження його у навчально-виховний процес;

IV. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблем підпрограми

розвиток гнучкості і варіативності освітніх програм первинної професійної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації в системі багаторівневої підготовки робітничих кадрів;

залучення науковців до розробки тематики й методики науково-дослідницької та дослідно-експериментальної роботи

створення ефективної системи підготовки і перепідготовки педагогічних і науково-педагогічних кадрів, їх атестації та професійного удосконалення.

V. Очікувані результати

Розширення форми неперервної освіти педагогів та управлінців, запровадження системи їхнього стимулювання.

VI. Координація та контроль за виконанням даної підпрограми

Координацію та контроль за виконанням даної підпрограми здійснюється постійною комісією Кіровоградської міської ради з питань освіти, науки, культури, фізичної культури і спорту та молодіжної політики.

VII. Заходи щодо реалізації підпрограми

№ п/п	Заходи та показники на виконання заходів	Термін виконання	Виконавці, показника
7.1. Кредитно-модульні, спеціальні та дистанційні системи підвищення кваліфікації			
7.1.1.	Удосконалити систему роботи з новопризначеними керівниками шкіл з таких питань: управлінська діяльність; внутрішньошкільний контроль; фінансово-господарська діяльність; трудове законодавство України	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи
7.1.2.	Забезпечити участь вчителів у конкурсі «Учитель року»	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи, керівники навчальних закладів
7.1.3.	Вести облік даних по підвищенню кваліфікації педагогічних працівників	2011-2015	Структурні підрозділи управління освіти
7.1.4.	Залучити педагогів міста до роботи у спеціальних програмах професійного розвитку освіти: курси за програмами «Майкрософт» та «Інтел навчання для майбутнього» тощо	2011-2015	Структурні підрозділи управління освіти
7.1.5.	Створити в структурних підрозділах управління освіти опорно-консультативний пункт дистанційного навчання (ОКП ДН)	2012	Структурні підрозділи управління освіти
7.1.6.	Удосконалити та постійно поновлювати банк даних з адресами передового педагогічного досвіду в школах міста	2011-2015	Структурні підрозділи управління освіти
7.1.7.	Створити електронний каталог статей з питань організації методичної роботи, внутрішнього контролю, вивчення, впровадження і поширення передового педагогічного досвіду	2011	Структурні підрозділи управління освіти
7.1.8.	Упорядкувати дані про роботу вчителів міста з питань вивчення і впровадження	2011-2015	Структурні підрозділи управління освіти

	інноваційних методів (елементів) навчання		
7.1.9.	Знайомити педагогів міста з нормативно-законодавчою базою та змістом інноваційної діяльності шляхом проведення цільових семінарів, тренінгів, «круглих столів» тощо	2011-2015	Структурні підрозділи управління освіти
7.1.10.	Організувати роботу динамічних груп вчителів з метою вивчення інноваційних технологій та впровадження їх в практику роботи	2011-2015	Структурні підрозділи управління освіти, керівники шкіл
7.1.11.	Сприяти організації курсів підвищення кваліфікації педагогів за індивідуальною формою навчання : - надавати системну консультативну допомогу в організації і виборі тем та змісту самоосвітньої роботи	2011-2015	Структурні підрозділи управління освіти
7.1.12.	Продовжити практику презентації передового досвіду в закладах після проходження курсів підвищення кваліфікації педагогічними працівниками	2011-2016	Керівники закладів
7.1.13.	Створити творчі групи по розробці відповідних матеріалів щодо викладання предметів інваріантної складової навчальних планів	2011-2015	Структурні підрозділи управління освіти, керівники закладів
7.1.14.	Надати інформаційну підтримку періодичним виданням шляхом публікації матеріалів з досвіду роботи педагогів міста	2011-2015	Управління освіти та його структурні підрозділи
7.1.15.	Підготувати методичні рекомендації щодо здійснення корекційно-розвиткової роботи у спеціальних навчальних закладах	2011-2015	Структурні підрозділи управління освіти
7.1.16.	З метою забезпечення неперервності педагогічної освіти сприяти участі педагогів в міжкурсних заходах шкільного, міського, обласного та інших рівнів	2011-2015	Структурні підрозділи управління освіти, керівники закладів
7.1.17.	Здійснити науково-методичну роботу з питання формування професійно-педагогічної та соціально-психологічної культури педагогічних працівників через масові форми її організації: теоретичні семінари; семінари – практикуми; практикуми; конференції; науково-практичні конференції; педагогічні читання; педагогічні виставки тощо	2011-2015	Структурні підрозділи управління освіти, керівники навчальних закладів
7.1.18.	Здійснити облік участі педагогів міста в	До 10	методисти

	обласних міжкурсових заходах, що проводяться Кіровоградським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти імені В.Сухомлинського (творчі групи, школи передового педагогічного розвитку, теоретичні семінари тощо)	січня щорічно	
7.1.19.	Здійснити вивчення результативності курсів підвищення кваліфікації на зріст професійної майстерності педагогічних працівників міста	До 10 січня щорічно	методисти
7.1.20.	Вивчити досвід роботи заступників директорів навчальних закладів та вихователів – методистів ДНЗ з питання «Шляхи вдосконалення професійного та освітньо-кваліфікаційного рівнів майстерності педагогів»	2011-2015	Структурні підрозділи управління освіти
7.1.21.	Узагальнити і описати досвід вивченої роботи щодо шляхів вдосконалення педагогічної майстерності педагогів	2011-2015	Структурні підрозділи управління освіти
7.1.22.	Вивчити якісні та кількісні показники підвищення кваліфікації педагогічних працівників: аналіз виконання плану проходження курсів підвищення кваліфікації в навчальних закладах; рівень навчальних досягнень учнів, яких навчає даний вчитель (по роках); впровадження матеріалів курсів підвищення кваліфікації, матеріалів міжкурсових заходів в практику роботи вчителя, закладу (уроки, позакласні заходи, робота з батьками); узагальнення матеріалів вчителів, які пройшли курси підвищення кваліфікації, брали участь в міжкурсових заходах (виступи, творчі звіти, підбірка матеріалів з проблеми тощо)	2011-2015	Структурні підрозділи управління освіти
7.1.23.	Здійснити аналіз участі педагогічних працівників навчальних закладів в міських та обласних семінарах, майстер-класах, творчих групах тощо	Щорічно до серпневої конференції	Структурні підрозділи управління освіти
7.1.24.	Забезпечити проходження працівників структурних підрозділів управління освіти підвищення кваліфікації в ОІППО (згідно з наказом) та в інших заходах, які проводитимуться за планами роботи ОІППО	Постійно	Структурні підрозділи управління освіти
7.1.25.	Провести засідання Школи методиста	Постійно	Структурні підрозділи

7.1.26.	<p>Брати участь у обласних семінарах з проблем:</p> <p>«Професійна компетентність учителя в умовах впровадження інноваційних технологій навчання»;</p> <p>«Творчість працівника психологічної служби як феномен формування його іміджу»;</p> <p>«Оптимізація навчально-виховної роботи з обдарованими дітьми. Стратегія розвитку та навчання обдарованих учнів»;</p> <p>«Навчання іноземної мови в умовах нової мовної політики. Особливості підготовки учнів до незалежного оцінювання навчальних досягнень учнів»;</p> <p>«Науково-методичне забезпечення становлення особистості керівника освітнього закладу»;</p> <p>«Організація та шляхи впровадження регіональної моделі єдиного моніторингового середовища»;</p> <p>«Удосконалення системи роботи з апробації навчальної літератури»</p>	Постійно	<p>управління освіти</p> <p>Управління освіти та його структурні підрозділи</p>
---------	---	----------	---

Підпрограма 8. Інформатизація системи освіти

I. Загальні положення.

В основу підпрограми покладені положення, що визначають основні шляхи розвитку сучасної загальної освіти:

зміна цілей освіти в напрямку формування і розвитку здібностей до самостійного пошуку, збору, аналізу і представленню інформації, вирішенню нестандартних творчих задач, моделюванню та проектуванню предметів і явищ навколишньої дійсності;

впровадження проектних форм і моделей навчального процесу, що передбачають активну інтелектуально-практичну діяльність учнів, самостійне осмислення цілей своєї роботи і планування шляхів їхнього досягнення, групову і комунікативну діяльність, нову роль учителя як консультанта і партнера;

скорочення навчального навантаження репродуктивного типу;

оновлення змісту освіти, підвищення ролі фундаментальних сучасних знань і умінь міждисциплінарного характеру, збільшення ступеня інтегрованості різних навчальних предметів і дисциплін.

II. Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована підпрограма

Наявність застарілої техніки або взагалі її відсутність не дає можливості у повному обсязі виконувати вимоги навчальної програми обов'язкового в закладі освіти курсу "Інформатика", а саме:

формування в учнів знань, вмінь, навичок, необхідних для використання засобів сучасних інформаційних технологій;

ознайомлення учнів із роллю нових інформаційних технологій у сучасному виробництві, науці, повсякденній практиці;

започатковування основ інформаційної культури учнів;

створення умов для збереження техніки та забезпечення вільного доступу до неї користувачів;

списання старого обладнання;

організація технічного обслуговування НКК, його модернізація;

забезпечення ліцензійними програмами;

підготовка вчителя до використання НКК у навчально-виховному процесі.

III. Мета та основні завдання підпрограми

Метою підпрограми:

розвиток особистості, її адаптація у світовому інформаційному та медійному просторі за умови інтенсифікації навчально-виховного процесу, активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів, використання сучасних інформаційних технологій в навчально-виховному процесі та управлінській діяльності;

повне оснащення загальноосвітніх навчальних закладів міста комп'ютерними комплексами, підключення їх до глобальної мережі Інтернет.

Основні завдання підпрограми:

забезпечення освоєння на належному рівні учнями, вчителями та

керівниками загальноосвітніх навчальних закладів інформаційно-комунікаційних технологій, практичне застосування отриманих знань;
 підготовка вчителів до використання сучасних мультимедійних навчальних посібників через підвищення комп'ютерної та Інтернет-грамотності;
 впровадження сучасних моделей навчального процесу і дистанційних форм підвищення кваліфікації;
 використання сучасних інформаційних технологій управління у навчальних закладах;
 поновлення та доукомплектування комп'ютерних класів і навчальних кабінетів комп'ютерною технікою.

IV. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблем, обсяги та джерела фінансування, строки та етапи виконання

Актуальними проблемами є зміцнення та забезпечення функціонування навчально-матеріальної бази процесів інформатизації, модернізації існуючої системи доступу закладів системи освіти до інформаційних ресурсів мережі Інтернету, використання ІКТ у навчально-виховному процесі та управлінській діяльності. Дані проблеми можна конкретизувати наступним чином:

відсутність в загальноосвітніх навчальних закладах I-III ст. сучасних НКК та у більшості закладів мультимедійних систем та ПК для підтримки навчально-виховного процесу, бібліотечної справи та управлінської діяльності;

відсутність або низька якість існуючого підключення до мережі Інтернет;
 низький рівень ефективності використання НКК та впровадження педагогами ІКТ у навчально-виховний процес;

відсутність електронної інформаційної освітньої мережі з комп'ютерно-орієнтованою технологією збирання та опрацювання інформації;

недостатній рівень впровадження ІКТ в управлінську діяльність всіх рівнів системи управління освітою.

V. Очікувані результати

Повне забезпечення сучасних загальноосвітніх навчальних закладів навчальними комп'ютерними комплексами та мультимедійними системами для підтримки навчально-виховного процесу, бібліотечної справи та управлінської діяльності керівників установ.

Підвищення якості навчання в освітніх закладах міста шляхом організації вільного доступу учнів і педагогічних працівників до сучасних інформаційних джерел.

Впровадження комплексних інформаційних систем управління кадрами, фінансовими та матеріально-технічними ресурсами освіти, запровадження електронного документообігу та централізованої системи електронної пошти.

Забезпечення єдиних вимог до комп'ютерів, серверів, периферійних пристроїв, локальних мереж, а також до базового та прикладного ліцензійного програмного забезпечення.

Налагодження дієвих зв'язків із засобами масової інформації для забезпечення умов формування медійного простору освіти міста.

VI. Координація та контроль за виконанням даної підпрограми

Координація та контроль за виконанням даної підпрограми здійснюється постійною комісією Кіровоградської міської ради з питань освіти, науки, культури, фізичної культури і спорту та молодіжної політики.

VIII. Заходи щодо реалізації підпрограми

№п/п	Зміст заходу	Термін виконання	Виконавці
8.1. „Один учень-один комп'ютер”. Модернізація комп'ютерної бази навчальних закладів			
8.1.1.	Здійснити оснащення загальноосвітніх навчальних закладів міста комп'ютерними комплексами згідно з вимогами та характеристиками й об'єднання їх у локальну мережу класу або школи. Довести апаратну складову установ освіти до рівня, достатнього для реалізації підпрограми (1 комп'ютер на 1 учня)	2011-2015	Управління освіти
8.1.2.	Здійснити модернізацію й технічне обслуговування комп'ютерної техніки, яка використовується в закладах освіти міста	2011-2015	Управління освіти та структурні підрозділи
8.1.3.	Модернізувати раніше обладнані приміщення комп'ютерних класів відповідно до вимог діючих Державних санітарних правил та норм влаштування і обладнання кабінетів комп'ютерної техніки в навчальних закладах	2012	Управління освіти та структурні підрозділи
8.1.4.	Продовжити забезпечення загальноосвітніх навчальних закладів навчальними комп'ютерними програмами	постійно	Управління освіти
8.1.5.	Забезпечити ЦМСПС сучасною комп'ютерною технікою	2011	Управління освіти
8.1.6.	Поповнити єдину інформаційну базу даних про наявний парк комп'ютерних засобів навчальних закладів міста, їх характеристик і стану, наявність програм навчального призначення (ПНП) та їх характеристик	2011-2015	Управління освіти та структурні підрозділи
8.1.7.	Створити предметні класи з мультимедійним забезпеченням для вивчення базових навчальних дисциплін з метою впровадження в навчально-виховний процес інформаційних технологій, електронних підручників	2011-2015	Управління освіти та структурні підрозділи
8.1.8.	Придбати інтерактивні дошки для загальноосвітніх навчальних закладів міста	2011-2012	Управління освіти
8.1.9.	Завершити забезпечення каналами зв'язку та підключення до мережі Internet загальноосвітніх та позашкільних навчальних	2011	Управління освіти та структурні підрозділи

	закладів міста		підрозділи
8.1.10.	Організувати навчання вчителів-предметників методам практичного застосування мультимедійних технологій у навчальному процесі	2011-2015	Управління освіти та структурні підрозділи
8.1.11.	Започаткувати систему діючих семінарів «Використання медіа-ресурсів у навчально-виховному процесі» з обміну досвідом по розробці та використанню інформаційних і мультимедійних технологій, основну інформацію з яких можна буде знайти на веб-сайті управління освіти	2012	Управління освіти та структурні підрозділи
8.1.12.	Розробити та ввести в дію для навчальних закладів єдиний реєстр документів, які розповсюджуються в електронному вигляді, та стандарт роботи з електронними документами	2011-2015	Управління освіти та структурні підрозділи
8.1.13.	Ініціювати введення в управлінні освіти посади спеціаліста з обслуговування комп'ютерної техніки	2011-2015	Управління освіти и
8.1.14.	Ініціювати введення в загальноосвітніх навчальних закладах посади спеціаліста з обслуговування комп'ютерної техніки	2011	Управління освіти
8.1.15.	Створити міський освітній сервісний центр з обслуговування комп'ютерної техніки	2013	Управління освіти
8.1.16.	Об'єднати інформаційні ресурси навчальних закладів міста та управління освіти в єдину локальну мережу	2012	Управління освіти та структурні підрозділи
8.1.17.	Створити веб-сторінки всіх навчальних закладів міста, забезпечити їх інтеграцію до сайту управління освіти	2011	Управління освіти та структурні підрозділи
8.1.19.	Організувати проведення конкурсів "Інформаційний шкільний сайт", "Краща шкільна газета"	2012	Управління освіти та структурні підрозділи
8.1.20.	Створити єдину корпоративну базу даних щодо матеріально-технічного, фінансового, санітарно-гігієнічного забезпечення навчальних закладів міста, педагогічних кадрів і контингенту учнів	2011-2015	Управління освіти та структурні підрозділи
8.1.21.	Оснастити бібліотеки загальноосвітніх навчальних закладів комп'ютерами з підключенням до мережі Internet, забезпечити умови для створення шкільних електронних бібліотек як засобу накопичення та поширення інформаційних і методичних ресурсів	2011-2012	Управління освіти та структурні підрозділи

	(тематичні бази навчальних, довідкових, ілюстративних, каталогізованих матеріалів для забезпечення адресного пошуку)		
8.1.22.	Вивчити можливості використання інформаційних технологій для організації дистанційного навчання дітей-інвалідів, дітей, які не відвідують навчальні заклади за станом здоров'я, обдарованих дітей	2011-2015	Управління освіти та структурні підрозділи
8.1.23.	Розробити методики використання в навчальному процесі інформаційно-комунікаційних технологій	2012	Управління освіти та структурні підрозділи
8.1.24.	Активізувати співпрацю управління освіти з МО ІППО щодо впровадження та використання інформаційно-комунікаційних технологій	щороку	Управління освіти та структурні підрозділи
8.1.25.	Започаткувати проведення міського конкурсу "Інформаційні технології в освітньому просторі Кіровограда"	2013	Управління освіти та структурні підрозділи
8.1.26.	Створити медіатеку програмного забезпечення різних навчальних предметів в ЦМСПС	2011	Управління освіти та структурні підрозділи
8.1.27.	Започаткувати міський конкурс дослідницьких робіт на основі використання інформаційно-комунікаційних технологій у системі освіти за категоріями – учні, вчителі, установи освіти	2012	Управління освіти та структурні підрозділи
8.1.28.	Продовжити експеримент на базі ЗОШ № 13 щодо впровадження проекту "Школа майбутнього"	2011	Управління освіти та структурні підрозділи
8.1.29.	Забезпечити підвищення кваліфікації керівників загальноосвітніх навчальних закладів з питань використання сучасних інформаційних технологій у навчально-виховному процесі та управлінській діяльності	2011-2015	Управління освіти та структурні підрозділи
8.1.30.	Придбати для загальноосвітніх закладів електронні засоби навчального призначення (з грифом Міністерства освіти і науки України) та прикладного програмного забезпечення для підтримки управлінської діяльності	2013	Управління освіти
8.2. Інформаційний простір освіти			
8.2.1.	Налагодити дієві зв'язки із засобами масової інформації для забезпечення умов формування медійного простору освіти міста	2011	Управління освіти та структурні підрозділи
8.2.2.	Розробити і запровадити медіа-проект в різних	2012	Управління освіти та

	типах ЗМІ (оприлюднення кращого досвіду роботи навчальних закладів міста, досягнення дітей у спортивних змаганнях, конкурсах, виступах тощо)		освіти та структурні підрозділи
8.2.3.	Створити в мережі Інтернет освітньо-пізнавальну програму "Віртуальний діалог" для вчителів, батьків та учнів, яка буде подана на сайті управління освіти	2011	Управління освіти та структурні підрозділи
8.2.4.	Продовжити щорічний випуск інформаційного бюлетеня	2011-2015	Управління освіти
8.2.5.	Відродити у загальноосвітніх навчальних закладах міста шкільне радіомовлення	2011-2015	Управління освіти та структурні підрозділи
8.3. Інформаційно-комунікаційні технології у навчальному процесі			
8.3.1.	Забезпечити інформатизацію системи управління загальноосвітніми навчальними закладами	2011-2015	Управління освіти
8.3.2.	Розробити та використовувати єдину електронну технологію збирання та опрацювання управлінської інформації	2011-2015	Управління освіти
8.3.3.	Використовувати діалогові засоби доступу до баз даних	2011-2015	Управління освіти
8.3.4.	Впроваджувати інформаційно-комунікаційні технології у навчально-виховний процес (шкільний дослідницький портал, телерадіоцентр, веб-сайти)	2011-2015	Управління освіти

Підпрограма 9. Розвиток матеріально-технічної бази закладів освіти

I. Загальні положення

Розробка цієї підпрограми обумовлена низкою причин:

шкільні меблі у закладах освіти упродовж тривалого часу не поновлювались і не відповідають віковим потребам учнів і вихованців;

через відновлення роботи раніше нефункціонуючих груп у дошкільних закладах є потреба у придбанні меблів для нових приміщень;

технологічне обладнання шкільних їдалень та обладнання пралень дошкільних закладів працює здебільшого з часу відкриття закладів і потребує оновлення;

у ряді закладів освіти стан покрівель, систем опалення, водопостачання, каналізації знаходиться в аварійному стані і потребує капітальних ремонтів;

спортивний інвентар та обладнання у закладах освіти упродовж тривалого часу не поновлювались і на даний час не відповідають санітарно-технічним нормам.

З метою вирішення зазначених проблемних питань, забезпечення ефективного і прозорого використання бюджетних ресурсів було розроблено цю підпрограму як стратегію розвитку матеріально-технічної бази освітньої галузі міста.

Одним із шляхів реалізації стратегії є підготовка та виконання відповідних операційних заходів, що чітко визначають конкретні заклади освіти та завдання, на які будуть витрачатись бюджетні кошти.

II. Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована підпрограма

Забезпечення ефективного і прозорого використання бюджетних ресурсів для розвитку матеріально-технічної бази освітньої галузі міста

III. Мета та основні завдання підпрограми

Мета підпрограми:

створення умов для безпечного та комфортного перебування дітей у закладах освіти;

забезпечення якісного функціонування навчального процесу та збереження здоров'я дітей шляхом поновлення шкільних меблів, технологічного обладнання їдалень, обладнання для пралень дошкільних навчальних закладів та проведення капітальних ремонтів закладів, які цього потребують.

Основними завданнями підпрограми є:

забезпечення виконання прийнятих раніше національних, державних, галузевих та місцевих програм стосовно дітей дошкільного віку і учнівської молоді, розвиток та вдосконалення нормативно-правових засад освітянської політики відповідно до конкретних соціально-економічних реалій;

зміцнення матеріально-технічного та фінансового забезпечення закладів освіти.

IV. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблем, обсяги та джерела фінансування, строки та етапи виконання

Реалізація програми дасть змогу забезпечити дітей комфортними умовами для навчання та занять спортом, підвищити ефективність навчально-виховного процесу.

Доцільність створення даної підпрограми обумовлена:

турботою про здоров'я дітей та створення умов для організації повноцінного і якісного харчування як необхідної складової для розвитку дитячого організму. Однією з умов цього є заміна морально застарілого обладнання шкільних їдалень, розробка варіантів та можливих схем харчування;

необхідністю проведення капітальних ремонтів закладів освіти, які цього потребують, для забезпечення повноцінного навчально-виховного процесу, безпечністю експлуатації будівель та споруд закладів освіти.

Підпрограму планується виконувати поетапно, згідно з розробленими комплексними заходами для кожного навчального закладу з урахуванням потреб закладів освіти та у відповідності з технічним станом наявних меблів, технологічного обладнання тощо.

V. Очікувані результати

впровадження програми забезпечення навчальних закладів сучасними навчальними приладами та обладнанням, а також матеріальною-технічною базою; поетапне оновлення та обстеження технологічного обладнання

VI. Координація та контроль за виконанням даної підпрограми

Координацію та контроль за виконанням даної підпрограми здійснюється постійно діючою комісією Кіровоградської міської ради з питань освіти, науки, культури, фізичної культури і спорту та молодіжної політики.

VIII. Заходи щодо реалізації підпрограми

<i>№ п/п</i>	<i>Зміст заходу</i>	<i>Термін виконання</i>	<i>Виконавці</i>
9.1. Поновлення шкільних меблів			
9.1.1.	Інвентаризація матеріально-товарних цінностей з метою вивчення потреби в оновленні меблів	Січень-лютий 2011 року	Управління освіти заклади освіти міста
9.1.2.	Узагальнення та аналіз інформації про стан забезпечення меблями закладів освіти	Березень 2011 року	Управління освіти

9.1.3.	Придбання меблів для закладів освіти за розділами: меблі для ЗНЗ; меблі для ДНЗ; меблі для їдалень; меблі для комп'ютерних класів	2011-2015	Управління освіти
9.2. Модернізація технологічного обладнання їдалень закладів освіти			
9.2.1.	Обстеження технологічного обладнання їдалень закладів освіти	Січень-лютий 2011 року	управління освіти, заклади освіти міста
9.2.2.	Узагальнення та аналіз інформації про стан технологічного обладнання харчоблоків закладів освіти	Березень 2011 року	Управління освіти
9.2.3.	Поетапне оновлення технологічного обладнання для харчоблоків закладів освіти за розділами: заміна газових плит на електричні; обладнання харчоблоків для ЗНЗ; обладнання харчоблоків для ДНЗ	2011-2015	Управління освіти
9.3. Модернізація обладнання пралень дошкільних навчальних закладів			
9.3.1.	Обстеження обладнання пралень дошкільних навчальних закладів, оформлення дефектних актів	Січень-лютий 2011 року	Управління освіти, дошкільні навчальні заклади
9.3.2.	Узагальнення та аналіз інформації про стан обладнання пралень дошкільних навчальних закладів освіти	Березень 2011 року	Управління освіти
9.3.3.	Придбання обладнання для пральних дошкільних навчальних закладів освіти	2011-2015 рр.	Управління освіти
9.4. Капітальні ремонти закладів освіти			
9.4.1.	Поетапне обстеження стану приміщень, покрівель та комунікацій навчальних закладів міста	2011-2015 рр.	управління освіти заклади освіти міста
9.4.2.	Оформлення дефектних актів щодо виявлених аварійних станів приміщень будівель навчальних закладів	В разі необхідності	Управління освіти заклади освіти міста
9.4.3.	Узагальнення та аналіз інформації про стан будівель та споруд закладів освіти	Березень 2011 року	Управління освіти
9.4.4.	Проведення капітальних ремонтів	2011-2015 рр.	Управління освіти

	будівель та споруд закладів освіти за розділами: ремонт покрівель; ремонт системи комунікацій (опалення, водопостачання, каналізації, санвузлів); загальнобудівельні роботи (спортивні, актові, музичні зали та інше)		заклади освіти міста
9.5. Придбання спортивного інвентарю та обладнання			
9.5.1.	Обстеження спортивного інвентарю та обладнання спортивних залів та майданчиків закладів освіти міста	Січень-лютий 2011 року	управління освіти, заклади освіти міста
9.5.2.	Узагальнення та аналіз інформації про стан спортивного інвентарю та обладнання спортивних залів і майданчиків закладів освіти	Березень 2011 року	Управління освіти
9.5.3.	Придбання спортивного інвентарю та обладнання для спортивних залів і майданчиків закладів освіти	2011-2015	Управління освіти

10. Фінансове забезпечення програми

(в тис.грн.)

Рік	2011	2012	2013	2014	2015	Разом на 5 років
Назва видатків						
Комп'ютеризація закладів освіти:						
ЗОШ	120,0	850,0	950,0	1000,0	1000,0	3920,0
ДНЗ	40,0	60,0	75,0	85,0	90,0	350,0
позашкільні заклади	-	30,0	45,0	50,0	50,0	175,0
	(спец.фонд)					
Оснащення інвентарем:						
спортивні зали та майданчики у ЗОШ	-	500,0	500,0	500,0	500,0	2000,0
дитячі майданчики у ДНЗ	-	400,0	400,0	400,0	400,0	1600,0
Ремонт та оснащення музичних та актових залів:						
ЗОШ	-	1000,0	1000,0	1000,0	1000,0	4000,0
ДНЗ	-	500,0	500,0	500,0	500,0	2000,0
спеціальні школи		200,0	200,0	200,0	200,0	800,0
Забезпечення технологічним, кухонним обладнанням їдалень, харчоблоків, пралень:						
ЗОШ	100,0	250,0	250,0	250,0	250,0	1100,0
ДНЗ	100,0	250,0	250,0	250,0	250,0	1100,0
спеціальні школи	-	50,0	50,0	50,0	50,0	200,0
	(спец.фонд)					
Капітальний ремонт тепло-, водомережі та заміна сантехобладнання у закладах освіти	150,0 (спец.фонд)	600,0	700,0	800,0	900,0	3150,0
Встановлення та заміна тепло-,						

водо- лічильників у заладах освіти	-	250,0	300,0	300,0	300,0	1150,0
Встановлення системи фільтрації питної води та її обслуговування у закладах освіти	-	350,0	350,0	350,0	350,0	1400,0
Виготовлення технічної документації на землевідведення для отримання державних актів на землю	-	100,0	100,0	100,0	100,0	400,0
Капітальні ремонти басейнів:						
НВО ЗОШ №25, 31, 20	-	900,0	1000,0	900,0	700,0	3500,0
ДНЗ №65, 67, 72, 73	-	800,0	900,0	600,0	900,0	3200,0
Протипожежні заходи (встановлення пожежних сигналізацій, пропитка дерев'яних конструкцій на горищах, придбання засобів первинного пожежогасіння)	-	400,0	400,0	500,0	500,0	1800,0
Капітальний ремонт покрівель	400,0 (спец.фонд)	1200,0	1200,0	1200,0	1000,0	5000,0
Забезпечення охорони закладів освіти державною службою охорони при УМВС в Кіровоградській області	-	170,0	180,0	190,0	200,0	740,0
Придбання шкільних парт, дошок, меблів, ліжок та меблів для їдалень	-	500,0	500,0	500,0	500,0	2000,0
Придбання програмно-педагогічного забезпечення навчального процесу	-	30,0	30,0	30,0	30,0	120,0
Переоснащення кабінетів з						

природнично-математичних дисциплін	-	500,0	500,0	500,0	500,0	2000,0
Оснащення медичних кабінетів та кабінетів обслуговуючої праці	-	200,0	200,0	200,0	200,0	800,0
Оздоровлення дітей-сиріт (придбання путівок)	450,0 (загальний фонд)	450,0	450,0	450,0	450,0	2250,0
Відновлення та відкриття груп: НВО ЗОШ № 1, 15 ЗОШ № 2, 12, 33 ДНЗ № 17, 43	-	1200,0 700,0	1300,0 750,0	1400,0 800,0	1500,0 850,0	5400,0 3100,0
Відновлення роботи: ДНЗ № 44, 38	-	2000,0	1000,0	1000,0	1000,0	5000,0
Фінансове забезпечення позашкільної освіти, з них	6337,1 (загальний фонд)					6337,1
заробітна плата з нарахуваннями;	5711,1					
оплата енергоносіїв ;	591,8					
утримання та заходи ;	34,2					
придбання обладнання довгострокового користування.	-					
Всього	7697,1	14440,0	14080,0	14105,0	14270,0	64592,1

По фондах:

6787,1 тис.грн. – загальний фонд міського бюджету;

910,0 тис.грн. – спеціальний фонд міського бюджету.

**Директор гуманітарного департаменту-заступник міського голови
з питань діяльності виконавчих органів ради**

Л.Андрєва

